

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Rozvoj a podpora malých a středních podniků v ČR
Alena Zelená

Bakalářská práce
2018

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Alena Zelená**
Osobní číslo: **E15471**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management podniku: Management malých a středních podniků**
Název tématu: **Rozvoj a podpora malých a středních podniků v ČR**
Zadávací katedra: **Ústav matematiky a kvantitativních metod**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Malé a střední podniky hrají významnou roli v ekonomice ČR. Cílem práce je zmapovat, jak stát podporuje rozvoj těchto podniků.

Osnova:

- Vývoj MSP v ČR.
- Srovnání s vývojem ve vybraných zemích.
- Programy podpory MSP.
- Současné trendy.
- Vliv MSP na ekonomiku státu.

Rozsah grafických prací: –
Rozsah pracovní zprávy: cca 35 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

BRIDGE, S., O'NEIL, K., MARTIN, F. Understanding enterprise: Entrepreneurship and small buseness. Third edition. McMillan, 2009.
MALACH, A. a kol. Jak podnikat po vstupu do EU. 1. vyd. Praha: GRADA, 2005, 528 s. ISBN 80-247-090606.
MANDYSOVÁ, I. Podpora podnikání v České republice a v Evropské unii. 1. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2009, 173 s. ISBN 978-807-3952-204.
Odbor podpory malého a středního podnikání ministerstva průmyslu a obchodu: Podpora podnikání v České republice, 2005.
VODÁČEK, L., VODÁČKOVÁ, O. Malé a střední podniky: konkurence a aliance v Evropské unii. 1. vyd. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004, 192 s. ISBN 80-7261-099-6.

Vedoucí bakalářské práce:
doc. RNDr. Bohdan Linda, CSc.
Ústav matematiky a kvantitativních metod

Datum zadání bakalářské práce: 1. září 2017
Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2018

doc. Ing. Romana Provančíková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Marcela Kožená, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. září 2017

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 9/2012, bude práce zveřejněna v Univerzitní knihovně a prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 24. 4. 2018

Alena Zelená

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych ráda poděkovala svému vedoucímu práce doc. RNDr. Bohdanu Lindovi, CSc., za cenné rady, doporučení a profesionální vedení mé bakalářské práce.

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá významem, rozvojem a podporou malých a středních podniků v České republice. Hlavní zaměření je na vývoj MSP a jejich vliv na ekonomiku státu, srovnání vývoje MSP v České republice, Slovensku a Rakousku, možnostmi podpor pro malé a střední podnikatele jak z prostředí českého státu, tak z Evropské unie.

KLÍČOVÁ SLOVA

Malé a střední podniky, podpora, fondy, konkurenceschopnost, inovace, věda a výzkum

TITLE

Importance of small and medium-sized enterprises in the Czech economy and their support

ANNOTATION

The bachelor thesis examines the importance, development and support of small and medium-sized enterprises in Czech Republic. The main focus is on development of SMEs and their impact to the economy, comparison of the development in Czech with Slovakia and Austria, possible support for SMEs from the Czech state and also from European union.

KEYWORDS

Small and medium-sized enterprises, support, funds, competitiveness, innovation, science and research

OBSAH

Seznam obrázků	9
Seznam grafů.....	10
Seznam tabulek	11
Seznam zkratk	12
Úvod	13
1 Charakteristika MSP	14
1.1 Vymezení základních pojmů	14
1.2 Vymezení MSP	14
1.3 Vymezení dle EU	15
1.4 Výhody a nevýhody MSP	15
1.5 Historie podnikání	16
2 Srovnání vývoje MSP v ČR s vývojem na Slovensku a v Rakousku.....	18
2.1 Počet MSP v ČR, SR a Rakousku 2008 – 2017	19
2.2 Zaměstnanost MSP v ČR, SR a Rakousku 2008 – 2017.....	21
2.3 Přidaná hodnota MSP v ČR, SR a Rakousku 2008 – 2017.....	22
3 Význam MSP v ČR.....	23
3.1 Vliv MSP na ekonomiku státu	24
3.2 Vývoj počtu MSP	25
3.3 Přidaná hodnota.....	25
3.4 Zaměstnanost v MSP	26
4 Odvětví MSP v ČR.....	27
4.1 Průmysl	27
4.2 Stavebnictví	27
4.3 Obchod	28
4.4 Služby	28
5 SWOT Analýza MSP	29

6	Formy podpor MSP	32
6.1	Podpory iniciované Evropskou unií	32
6.1.1	Financování ze strukturálních fondů EU	33
6.1.2	Podpory ze strukturálních fondů v číslech	34
6.2	Podpory iniciované v ČR.....	39
6.2.1	Legislativa pro podporu podnikání.....	39
6.2.2	Instituce pro podporu podnikání v ČR.....	40
7	Současné trendy v podporách MSP	43
7.1	Jak získat dotaci.....	43
7.2	Legislativa – Administrativní zátěž.....	44
7.3	Legislativa – Regulace	45
7.4	Podnikatelská rada	45
7.5	Start-up	45
7.6	Českomoravská záruční a rozvojová banka.....	46
7.7	Programy podpor Ministerstva průmyslu a obchodu.....	47
7.8	Programy podpor Ministerstva zahraničních věcí	48
7.9	Programy podpor Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy	48
7.10	Programy podpor Ministerstva pro místní rozvoj.....	49
7.11	Programy podpor Ministerstva zemědělství	49
7.12	Programy podpory Technologické agentury České republiky.....	50
8	Skutečně čerpané dotace v roce 2016.....	50
8.1	Kozí farma Merboltice	50
8.2	Přestavba bývalé hospodářské budovy na minipivovar Rohov.....	51
8.3	Hippostanice Zelčín	52
	Závěr	53
	Použitá literatura	54

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 - Kozí farma Merboltice	50
Obrázek 2 - Minipivovar Rohov	51
Obrázek 3 - Hippostanice Zelčín.....	52

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 - Počet aktivních podnikatelských subjektů v ČR, Zdroj: [13].....	17
Graf 2 - Podíl na HDP EU 28 v paritě kupní síly 2015, Zdroj: [12].....	18
Graf 3 - Podíl počtu MSP vzhledem k průměru EU, Zdroj: [12].....	19
Graf 4 - Zaměstnanost v MSP vzhledem k průměru v EU, Zdroj: [12].....	21
Graf 5 - Přidaná hodnota MSP vzhledem k průměru v EU, Zdroj: [12].....	22
Graf 6 - Podíl MSP na HDP ČR, Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování	24
Graf 7 - Vývoj počtu MSP v ČR, Zdroj: [13]	25
Graf 8 - Přidaná hodnota MSP v ČR, Zdroj: [13]	26
Graf 9 - Zaměstnanost v MSP v ČR, Zdroj: [13].....	26
Graf 10 - Podíl odvětví na tvorbě přidané hodnoty, Zdroj: [13].....	28
Graf 11 - Čerpání podpor, Zdroj: [14]	38
Graf 12 - Poměr přidělených a čerpaných dotací, Zdroj: [14]	38
Graf 13 - Poskytnuté záruky Českomoravskou záruční a rozvojovou bankou, Zdroj: [9] ..	46

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 - Členění MSP dle Evropské unie, Zdroj: [4]	15
Tabulka 2 - SWOT Analýza MSP, vlastní zpracování	29
Tabulka 3 - Umístění prostředků ze strukturálních fondů, zdroj [30].....	34
Tabulka 4 - Čerpání podpor z programů EU, zdroj: [14].....	37

SEZNAM ZKRATEK

MSP	Malé a střední podniky
SME	Small and medium-sized enterprises
PPS	Parita kupní síly
EU	Evropská unie
ČR	Česká republika
SR	Slovenská republika
HDP	Hrubý domácí produkt
Mld.	Miliarda

ÚVOD

Problematika malých a středních podniků, v textu dále bude pro tyto podniky používána zkratka MSP, je v ekonomické sféře dnešní doby velice diskutována. Čemuž se nikdo nemůže divit, protože malé a střední podniky tvoří v České republice většinou část podnikatelské sféry a to 99,8 %. Z tohoto čísla vyplývá, že svým působením velice ovlivňují ekonomiku země.

Bakalářská práce se problematikou MSP zabývá z pohledu rozvoje a podpory těchto podniků. Není divu, že téma bylo vybráno jako zadání bakalářské práce, jelikož význam MSP v české ekonomice je nenahraditelný.

V první kapitole jsou charakterizovány základní pojmy týkající se podnikání jako takového a vymezení pojmů mikro, malé a střední podniky.

Druhá kapitola ukazuje srovnání vývoje MSP v České republice a ve vybraných zemích. Těmito vybranými zeměmi jsou Rakousko a Slovenská republika. Tento výběr není náhodný, jelikož tyto tři země jsou si velice blízké jak geograficky tak ekonomicky. Dalším spojujícím faktorem těchto zemí je jejich minulost, tím je myšleno hlavně období Rakouska Uherska, kdy byly všechny tři země jedním státem.

Třetí kapitola popisuje význam MSP vzhledem ke státu a k ekonomice. Je zde uvedena analýza vývoje počtu MSP, zaměstnanost v nich a také tvorba přidané hodnoty MSP.

Čtvrtá kapitola sleduje odvětví, která představují MSP.

Pátá kapitola pak shrnuje poznatky z předešlých částí. Je zde uvedena SWOT analýza MSP. SWOT analýza zkoumá vnitřní i vnější vlivy působící na podnik a pro rozvoj je velice účinným nástrojem.

Šestá kapitola bakalářské práce sleduje již samotné podpory pro MSP. Je rozdělena do dvou částí a to na podpory poskytované Evropskou unií a na podpory poskytované Českou republikou.

V sedmé kapitole jsou rozebrány současné trendy v poskytování podpor malým a středním podnikům.

Kapitola číslo osm uvádí praktické příklady dotací udělených v roce 2016 pro MSP v České republice.

1 CHARAKTERISTIKA MSP

1.1 Vymezení základních pojmů

Slovo podnikatel je původem z francouzštiny, a ne vždy si pod tímto slovem lidé představovali to samé co my teď. Ve středověkém pojetí tohoto slova, byl podnikatel chápán jako prostředník či zprostředkovatel. Toto chápání se postupně začalo přetvářet a již v 18. století bylo zřejmé, že podnikatel realizuje projekt, za jehož úspěch či neúspěch nese odpovědnost a znamená to pro něho nějaké riziko. V poslední době můžeme chápat význam tohoto slova na základě několika pojetí. [6]

- Ekonomické pojetí: využití zdrojů a dalších aktivit tak, aby se zvýšila jejich původní hodnota. [6]
- Psychologické pojetí: k podnikání nás vede touha něčeho získat, dosáhnout a splnit si své sny a potřeby. [6]
- Sociologické pojetí: jde hlavně o lepší využití zdrojů na základě vytváření pracovních míst a příležitostí. Významem je zajištění blahobytu pro všechny zúčastněné. [6]
- Právnícké pojetí: vychází ze standardní definice podnikání: *“Soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku.”* [32]

Dalším slovem, které by mělo být vysvětleno je slovo podnikatel. V literatuře vypátráme spoustu definic, pro příklad zde bude uvedena vybraná definice. *“Osoba schopna rozpoznat příležitosti, mobilizovat a využívat zdroje a prostředky k dosažení stanovených cílů a ochotná podstoupit tomu odpovídající rizika.”* [6]

Podnik, v podstatě je to místo (subjekt) ve kterém se realizuje přeměna vstupů na výstupy. Jako podnik můžeme prakticky chápat jakýkoliv subjekt, který vykonává ekonomické aktivity bez ohledu na právní formu. Podnikem mohou být i osoby samostatně výdělečně činné, obchodní společnosti, sdružení, společnosti s ručením omezeným atd. [4]

1.2 Vymezení MSP

V rámci legislativy Evropské unie klasifikujeme MSP do tří skupin na základě velikostí dle následujících kritérií.

- počet zaměstnanců
- roční obrat
- bilanční suma
- nezávislost

Kategorie podniku	Počet zaměstnanců	Roční obrat	Bilanční suma
Mikropodnik	< 10	≥ 2 mil. Euro	≥ 2 mil. Euro
Malý podnik	< 50	≥ 10 mil. Euro	≥ 10 mil. Euro
Střední podnik	< 250	≥ 50 mil. Euro	≥ 43 mil. Euro

Tabulka 1 - Členění MSP dle Evropské unie, Zdroj: [4]

Kritérium nezávislosti je vyjádřeno tak, že malý nebo střední podnikatel je nezávislý, v případě že žádná jiná osoba nebo více osob, nespňující definici MSP, nemají alespoň 25 % podíl na jeho základním kapitálu ani na jeho hlasovacích právech. [4]

1.3 Vymezení dle EU

V rámci Evropské unie hrají malé a střední podniky klíčovou roli v oblastech ekonomiky, politiky i stabilizace. To je také důvod, proč se demokratické státy na tuto oblast podnikání zaměřují a své úsilí upírají k podpoře malých a středních podniků. Pro politiku podpory MSP v rámci EU je nutné zajistit svobodu podnikání, přesněji řečeno zajistit právní a politické podmínky ve vztahu k podnikatelům. Další důležitým parametrem je zajištění volné konkurence a zvýšení konkurence výrobního i obchodního charakteru. Evropská unie se však zaměřuje také na Lean (v překladu znamená „štíhlou“) koncepci podnikání, což je laicky řečeno vyrábět s menší spotřebou energie a surovin. A v neposlední řadě je zde snaha o zajištění parametrů světové ekonomiky globálního charakteru. Evropská unie se snaží o zvýšení výrobních i obchodních kapacit kontinentu a tím posílit konkurenceschopnost na světových trzích. Toto je zajištěno například odstraněním cel a obchodních překážek. Na druhou stranu by bylo dobré zmínit, že nečlenské státy EU jsou v tomto směru znevýhodněny. [7]

1.4 Výhody a nevýhody MSP

Malé a střední podniky mají bezesporu mnoho výhod v porovnání s velkými podniky. Mezi tyto výhody patří například:

- Reakce na změny trhu – je způsobena hlavně omezeným kapitálem malých a středních podniků. MSP nejsou vázány velkým investičním majetkem, který by zužoval podnikatelské příležitosti.
- Pracovní příležitosti – MSP jsou v oblasti trhu práce majoritními zaměstnavateli, tvoří více než 60 %. Využívají „díry“ na trhu a zaměstnávají tak propuštěné zaměstnance z velkých podniků.[7]

- Kreativita – je všeobecně známo, že nejvíce inovativních myšlenek a nápadů pochází z oblasti malého a středního podnikání. V porovnání s velkými podniky, musí pružněji reagovat na situaci na trhu a vzhledem k velké konkurenci musí přicházet s novými inovativními nápady.

- Odolnost – a to především na hospodářské krize, malí a střední podnikatelé jsou schopni mnohem lépe reagovat na recesi, než velké podniky, jak již bylo výše zmíněno, nejsou vázáni velkým investičním majetkem (budovy, pozemky, strojní zařízení,...) a proto mohou svou podnikatelskou aktivitu zaměřit jiným směrem.

- Rychlé rozhodování – MSP mají oproti velkým společnostem mnohem šťihlejší organizační struktury, to s sebou přináší rychlejší rozhodování.

Z výčtu výhod se zdá být MSP v mnohém zvýhodněno oproti velkým podnikům, není však vše jen černobílé, proto zde budou uvedeny i nevýhody MSP:

- Finanční síla – horší dostupnost bankovních úvěrů.

- Propagace a reklama – oproti velkým společnostem vynakládají MSP mnohem nižší finanční částky na svou propagaci. Z toho důvodu se také MSP soustřeďují hlavně na lokální trhy, kde mohou své stávající i potenciální zákazníky ovlivnit přímo.

- Pracovní podmínky – z důvodu omezeného kapitálového zázemí požadují malé a střední podniky po svých zaměstnancích větší intenzitu práce a na druhou stranu nabízejí horší pracovní podmínky, které souvisí s menším kapitálovým zázemím a nutností obstát konkurenci.

- Výhody z rozsahu produkce – na rozdíl od velkých podniků mají MSP mnohem nižší objemy produkce, což je znevýhodňuje například i v odběratelských vztazích, kde zdaleka nedosahují takových cen za materiál jako velké podniky toto bývá způsobeno množstvím odebíraného materiálu. [1][7]

1.5 Historie podnikání

Počátky podnikání můžeme sledovat již ve středověku, například u Babyloňanů, Egyptanů, Řeků a Římanů, kde podnikala velká část obyvatelstva. Úroveň tohoto podnikání však nebyla vysoká a to hlavně co se kvality výrobků týče. Z toho důvodu začaly snahy o právní úpravu podnikání. S postupujícím časem dalších století nebyli drobní živnostníci moc uznáváni a to hlavně vlivem náboženství. Totéž platilo i o podnikání za Rakouska-Uherska, kdy byli podnikatelé nuceni vykonávat své živnosti v nepřilíš dobrých podmínkách. I proto se začali sdružovat, jako bylo například bratrstvo řemeslníků. Z těchto bratrstev se postupem času staly organizovanější celky – cechy. Měly svou autonomii, pravidla. Statistiky z 15. století hovoří o 225 družích řemesel a živností. Roku 1859 došlo ke zrušení cechů. [3]

Naopak velký rozvoj zaznamenalo malé a střední podnikání v předválečném Československu. Již tenkrát tvořily MSP majoritní část ekonomiky. Řadili jsme se tak mezi patnáct průmyslově nejrozvinutějších zemí světa. Z této doby se eviduje 720 007 živnostníků, toto číslo je velice překvapující, jelikož je srovnatelné s počtem podnikatelských subjektů po roce 1989. Ke zvrátu v podnikatelském prostředí došlo po skončení druhé světové války. Většina podniků byla znárodněna a tržní hospodářství bylo transferováno na centrálně plánované. Politika státu se orientovala a podporovala růst velkých státních podniků. Mezi lety 1970 až 1989 se hovoří o tzv. vakuu v sektoru malého a středního podnikání. Na základě událostí v listopadu 1989 odstartovaly transformační a reorganizační změny. Stát začal znovu podnikatele podporovat, zde by se dal zmínit hlavně vliv privatizace. Co se statistiky týče, bylo v roce 1989 evidováno pouze necelých 19 tisíc podniků a výše uvedené změny v politice státu se postaraly o raketový růst tohoto sektoru na 179 tisíc podniků v roce 1990 a zhruba 1 100 tisíc podniků v roce 1992. Růst podnikatelské sféry pokračoval i v dalších letech což ukazuje graf níže. [3]

Tento graf znázorňuje vývoj počtu malých a středních podniků v České republice od roku 1999 do 2016. Z grafu je zřejmé, že růst podniků již není tak strmý jako v porevoluční době, ale i tak vykazuje stále tendenci růstu. Nutno dodat že v grafu jsou obsaženy pouze ekonomicky aktivní podnikatelské subjekty. Pokud by nebyl brán zřetel na ekonomickou aktivitu subjektů, byla by čísla v grafu zhruba dvojnásobná, ze statistik je zřejmé, že cca 40 % podniků je ekonomicky neaktivních.

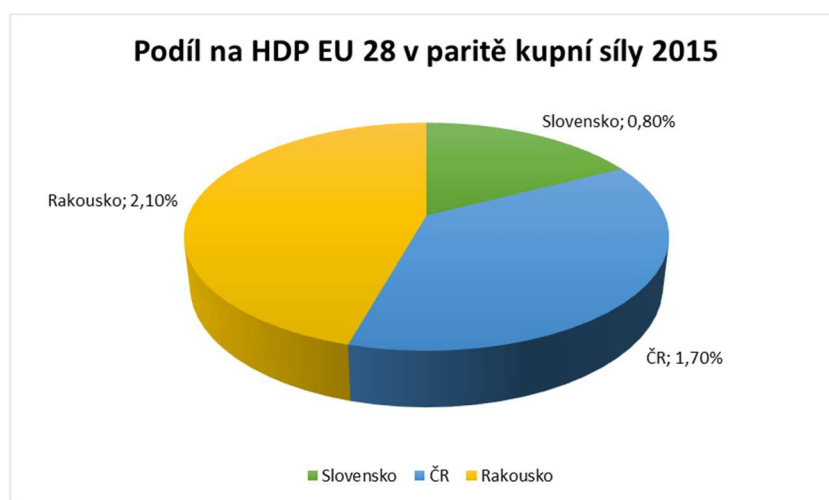

Graf 1 - Počet aktivních podnikatelských subjektů v ČR, Zdroj: [13]

Na grafu si lze povšimnout výrazného navýšení počtu podniků mezi lety 2001 a 2002. Nárůst byl způsoben hlavně vydáním zákona o podpoře malého a středního podnikání, čímž vešel do podvědomí podnikatelské veřejnosti. Bylo také vydáno usnesení o podpoře podnikání na období 2001 – 2004, kde byly zmíněny jednotlivé podpory a dotační možnosti pro podnikatele. V číslech vyjádřeno došlo o navýšení o 242 570 podniků což je nárůst o 24 %. Od této doby jsou nadále vydávány zprávy o podpoře malého a středního podnikání v České republice. Momentálně je platná Koncepce 2014 – 2020, která bude podrobněji rozebrána v textu dále. [13]

2 SROVNÁNÍ VÝVOJE MSP V ČR S VÝVOJEM NA SLOVENSKU A V RAKOUSKU

Nejprve malé vysvětlení proč srovnávat Českou republiku, Slovensko a Rakousko. Prvním důvodem je geografická poloha zemí, nacházející se všechny ve středu Evropy. Další podobností krom geografické polohy je i mentální podobnost národů, která se samozřejmě váže i k historickým kořenům zemí, kdy za dob Rakouska-Uherska tvořily jeden celek. Z ekonomického pohledu jsou to země, silně vázané na německou ekonomiku a z pohledu Evropské unie, se všechny tři nacházejí ve středu žebříčku srovnání ekonomické vyspělosti. I když jsou si tyto země velice blízké, můžeme najít i značné rozdíly v ukazatelích ekonomické vyspělosti. Na jedné straně je zde mnohem vyspělejší Rakousko a na straně druhé Česká republika a Slovenská republika. Otázkou by mělo být, proč se tyto země začaly tak významně lišit v růstu svých ekonomik. Ekonomiky těchto tří států, se dají všechny označit za ekonomiky malé, co se do velikosti ekonomik Evropské unie týče, tvoří společně pouze 4,6 %.

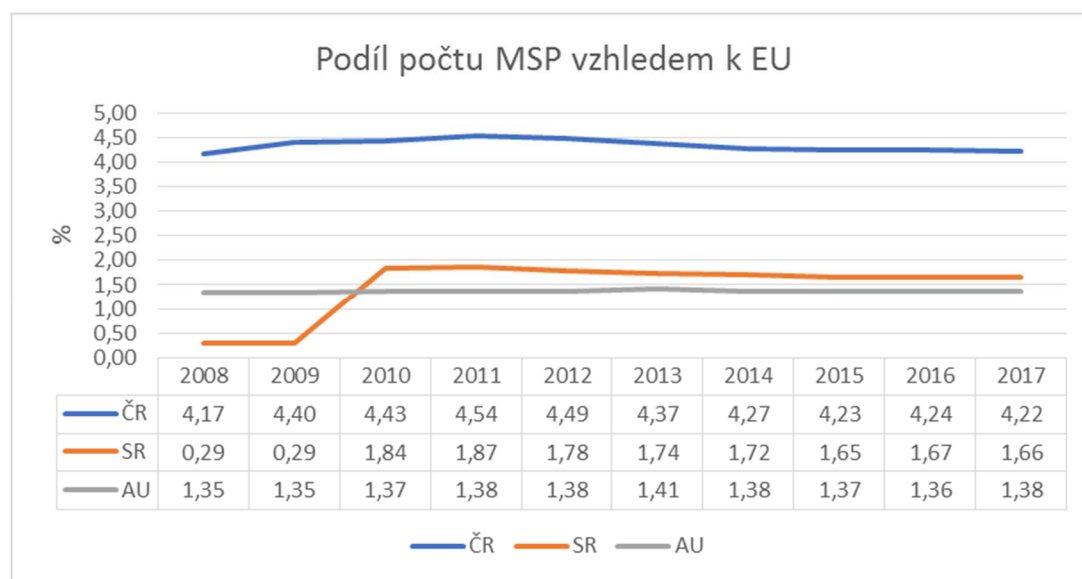
Graf 2 - Podíl na HDP EU 28 v paritě kupní síly 2015, Zdroj: [12]

V první polovině 90. let bylo Rakousko z pohledu HDP na obyvatele v PPS nejvyspělejší zemí Evropské unie. V té době se Československá federativní republika a později dva samostatné státy Česká republika a Slovenská republika potýkaly s mnohými problémy spojenými s přechodem na tržní ekonomiku. Slovenská republika zářila na poli Evropské unie v letech 2004 – 2014, kdy se stala nejrychleji rostoucí ekonomikou EU s 4 % ročním přírůstkem HDP. Ani Česká republika nezůstala úplně pozadu, ve stejném období jako Slovensko se z 20. místa žebříčku posunula na místo 11.

Nyní bude přistoupeno k analýze MSP v letech 2008 - 2017 ve všech třech zemích a to z hlediska počtu MSP, zaměstnanosti přidané hodnoty MSP. Údaje jsou vyjádřeny v procentech, vzhledem k celkovým počtům za EU 28.[12]

2.1 Počet MSP v ČR, SR a Rakousku 2008 – 2017

Tato kapitola podrobněji rozebere a graficky znázorní vývoj počtu MSP v porovnávaných zemích.

Graf 3 - Podíl počtu MSP vzhledem k průměru EU, Zdroj: [12]

Výše uvedený graf ukazuje podíl počtu malých a středních podniků v porovnávaných zemích, v tomto srovnání vykazuje Česká republika značný náskok oproti Rakousku a Slovensku. Samotný počet MSP snad není až tak zajímavé číslo, je lepší se podívat na strukturu podniků, které zabírají v tomto celkovém počtu největší podíl. Malé a střední podniky České republiky

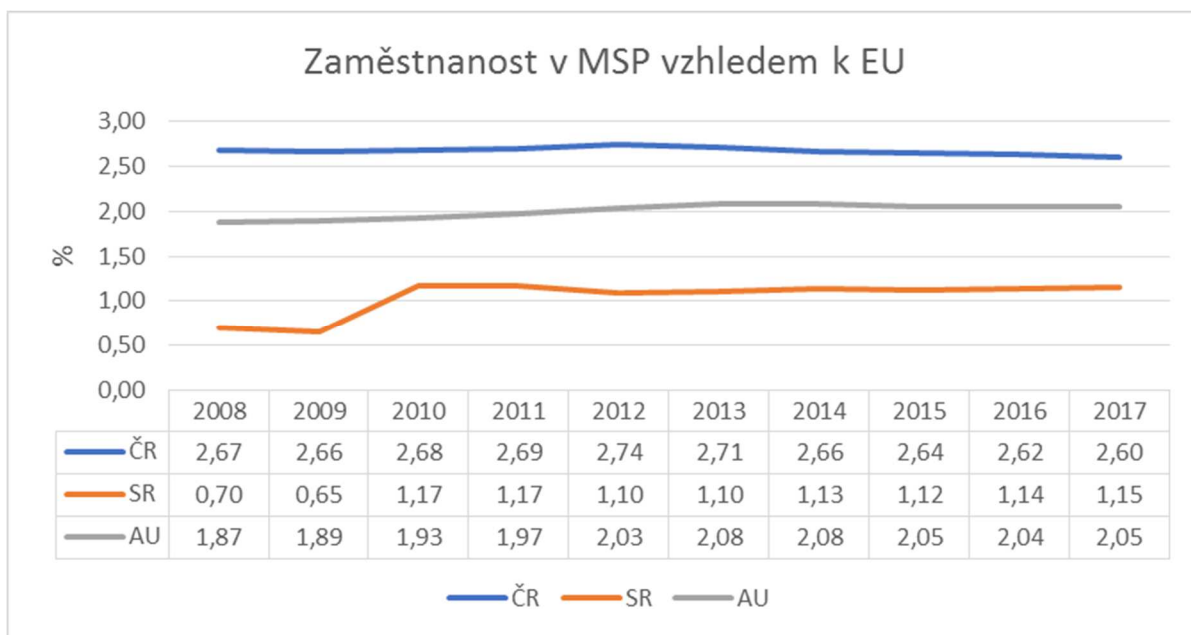
budou rozebrány i v dalších kapitolách, největší podíl zaujímají výrobní a zpracovatelské podniky, hlavně ty které podporují automobilový průmysl, mezi lety 2012 - 2015 pak došlo k největšímu vzestupu v IT technologiích. Slovenská republika, podobně jako česká vykazuje největší podíly malých a středních podniků ve zpracovatelském průmyslu sem spadá hlavně podpora automobilového průmyslu, dále pak zpracování gumy, plastů a strojírenství. Zajímavostí je značný propad v oblasti stavebnictví v letech 2012 -2015, a to o 3,5 %. Tento pokles byl spojen s výrazným snížením nákupu dlouhodobého majetku, který byl s největší pravděpodobností způsoben působením globální finanční krizí v oblasti finančních trhů a také nepříznivými legislativními změnami. [12]

Rakousko vykazuje nejvyšší podíl malých a středních podniků v oblasti trhu s nemovitostmi, tento fenomén je způsoben narůstajícím počtem obyvatel, kterému mimo jiné dopomáhají i přistěhovalci a dále pak značným snížením úrokových sazeb úvěrů. Dalším velice výkonným odvětvím MSP v Rakousku jsou počítačové programovací, poradenské a informační služby, dále pak cestovní ruch a stravování. V roce 2015 přijala Rakouská vláda zákon o alternativním financování, a umožnila tak malým a středním podnikům lepší přístup ke kapitálovému trhu.

Z výše uvedeného výčtu odvětví, která se podílejí na struktuře malých a středních podnikatelů je zřejmé, že Slovenská a Česká republika, jsou spíše zeměmi exportujícími své výrobky do Evropy a ostatního světa, jsou to země výrobní a montážní. Naopak Rakousko se více zaměřuje na MSP ve sféře služeb, což také dokazuje její větší ekonomickou vyspělost.[12]

2.2 Zaměstnanost MSP v ČR, SR a Rakousku 2008 – 2017

Zaměstnanost je jedním z klíčových ukazatelů při sledování ekonomické vyspělosti států, níže uvedený graf proto znázorňuje zaměstnanost v malých a středních podnicích v porovnání s průměrem zaměstnanosti v Evropské unii.

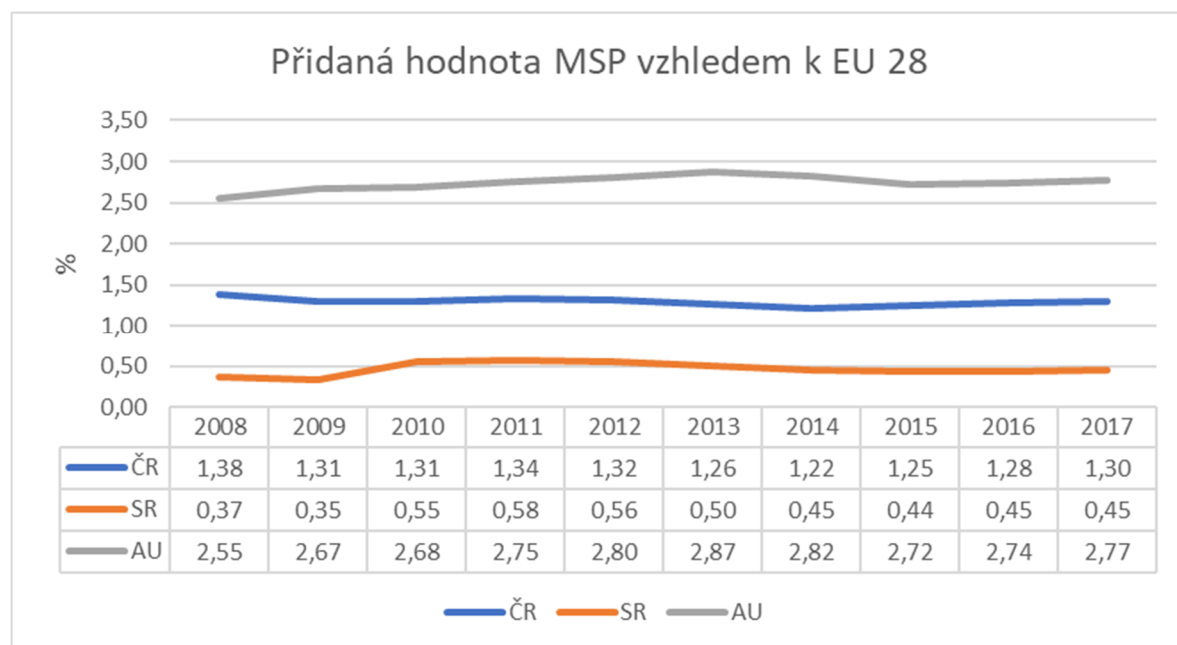

Graf 4 - Zaměstnanost v MSP vzhledem k průměru v EU, Zdroj: [12]

Procentuální podíl zaměstnanosti ve vybraných zemích opět ukazuje na Českou republiku, jako na lídra. Tento ukazatel je bezesporu spojen i s výše uvedeným počtem malých a středních podniků. Průměr zaměstnanosti v malých a středních podnicích ve státech Evropské unie je 66,6 %, tomuto číslu se nejdíve blíží Rakousko se svými 68,7 %, dále Slovensko se 72,1 % a na prvním místě Česká republika se 76,6 % zaměstnanosti v MSP. Tato data jsou uváděna pro rok 2016. [12]

2.3 Přidaná hodnota MSP v ČR, SR a Rakousku 2008 – 2017

Přidaná hodnota MSP je ekonomickým ukazatelem, který představuje výkony včetně obchodní marže zmenšené o výkonovou spotřebu.

Graf 5 - Přidaná hodnota MSP vzhledem k průměru v EU, Zdroj: [12]

Graf vývoje účetní přidané hodnoty, již staví na první pozici Rakousko. Jejich tvořená přidaná hodnota je bezesporu znatelně vyšší než přidaná hodnota tvořená podniky na Slovensku a v Čechách. To způsobuje bezesporu i zaměření malých a středních podniků do oblasti služeb a ne na zpracovatelský průmysl a exportní politiku, která je více náchylná například na změny kurzu měn a jiné ekonomické faktory Evropské unie. Průměr tvořené přidané hodnoty MSP v Evropské unii je 56,8 %, Rakousko je se svými 62 % o 5,2 % výše, v rámci toho porovnání je na druhé příčce Česká republika s 54,5 % a na třetím místě porovnávání se nachází Slovensko s 54,4 %. [12]

3 VÝZNAM MSP V ČR

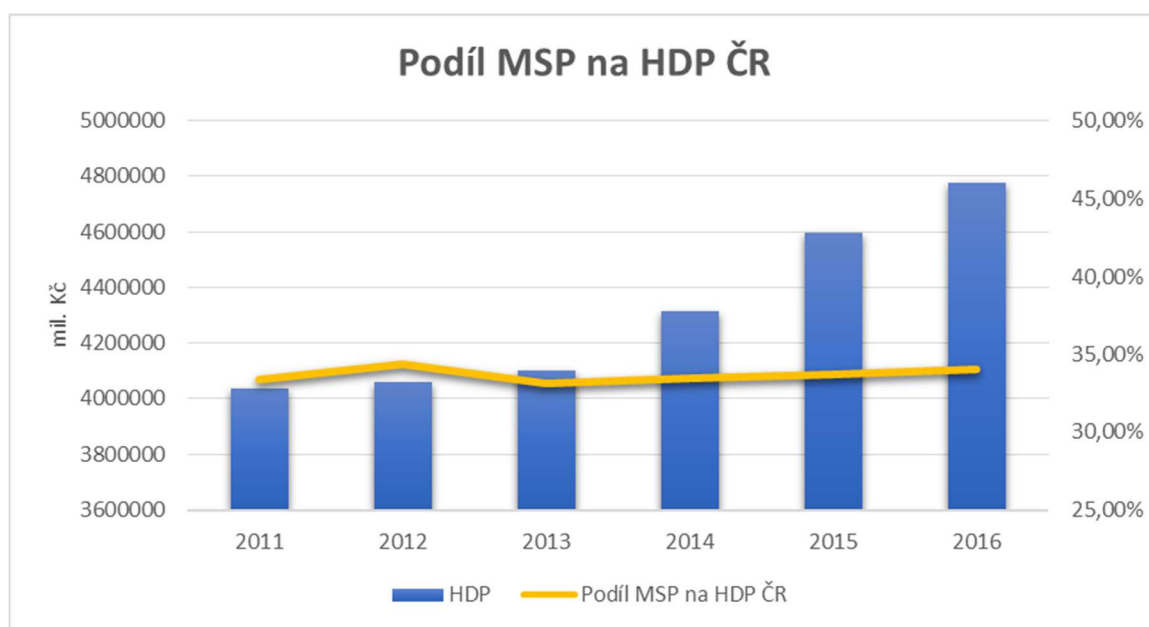
Nesporným faktem je, že celkovou strukturu všech podniků v rámci Evropské unie i České republiky tvoří malé a střední podniky, v procentuálním vyjádření je to 99,8 %. Jen pro zajímavost, počet MSP v Evropské unii tvoří omračující číslo vyšší než 24 milionů, na druhou stranu podniků s velkým počtem zaměstnanců (vyšším než 250) je „pouze“ něco málo přes 45 tisíc. V poměrech se Česká republika shoduje s EU a to se zhruba 1 milionem MSP a 1 066 velkými podniky. Význam MSP pro společnost jako takovou je poměrně jasný, tyto podniky nejsou natolik velké, aby mohli působit na trhu jako monopol a tudíž musí bojovat o své postavení a podporují tak zdravé konkurenční prostředí na trhu, MSP musí ke svým rozhodnutím přistupovat zodpovědně jelikož chyby pro ně mohou znamenat existenční problémy. Problémem, který v současné době působí na MSP je také urbanizace. V rámci vysídlování venkova se odtud vytrácejí i malí a střední podnikatelé, proto je v rámci podpůrných programů myšleno i na tento problém, například ministerstvo zemědělství podporuje tyto podnikatele, v současné době je slyšet i reklamní spot z rádia, který je zaměřen právě na podporu podnikatelů z venkova.

MSP jsou klíčovým faktorem ovlivňujícím ekonomiku státu, ve většině případů jde o podniky vlastněné občanem státu. Proto představují kapitál dané země a výsledky podnikání jsou stále v daném regionu. To je také důvod, proč se stát podporuje malé a střední podniky, protože tím ekonomicky oživuje daný region. V ČR se podpora MSP stále rozvíjí, vznikají nová centra, která mají zajistit informovanost podnikatelské sféry o možnostech dotačních programů, příkladem je třeba Asociace malých a středních podniků. Sféru podnikání podporuje i stát prostřednictvím svých ministerstev, nejpodstatnější roli tu hraje ministerstvo průmyslu a obchodu, které vypracovává studie o vývoji malého a středního podnikání a provádí analýzy účinnosti a efektivnosti jednotlivých dotačních programů. [6]

3.1 Vliv MSP na ekonomiku státu

Jednou z hlavních charakteristik MSP je jejich flexibilní přizpůsobivost na změny a skutečnosti. Hlavním důležitým faktorem působícím na ekonomiku státu, je udržování zdravého podnikatelského prostředí a bránění tak rozrůstání monopolu. Malé a střední podniky reagují daleko pružněji na požadavky trhu a také se často zaměřují na okrajové oblasti poptávky, která není již tak zajímavá pro podniky velké. Vysvětlením tohoto jevu může být automobilový průmysl, většina výrobců automobilů nakupuje své díly či komponenty od externích dodavatelů. Těmito dodavateli velmi často bývají subjekty z kategorie malých a středních podniků. Význam a vliv MSP na ekonomiku státu jasně vystihují i hlavní ukazatele sledující výkonnost MSP a to podíl MSP na tvorbě hrubého domácího produktu, podíl malých a středních podniků na celkové zaměstnanosti státu a v neposlední řadě podíl MSP na tvorbě přidané hodnoty. [3]

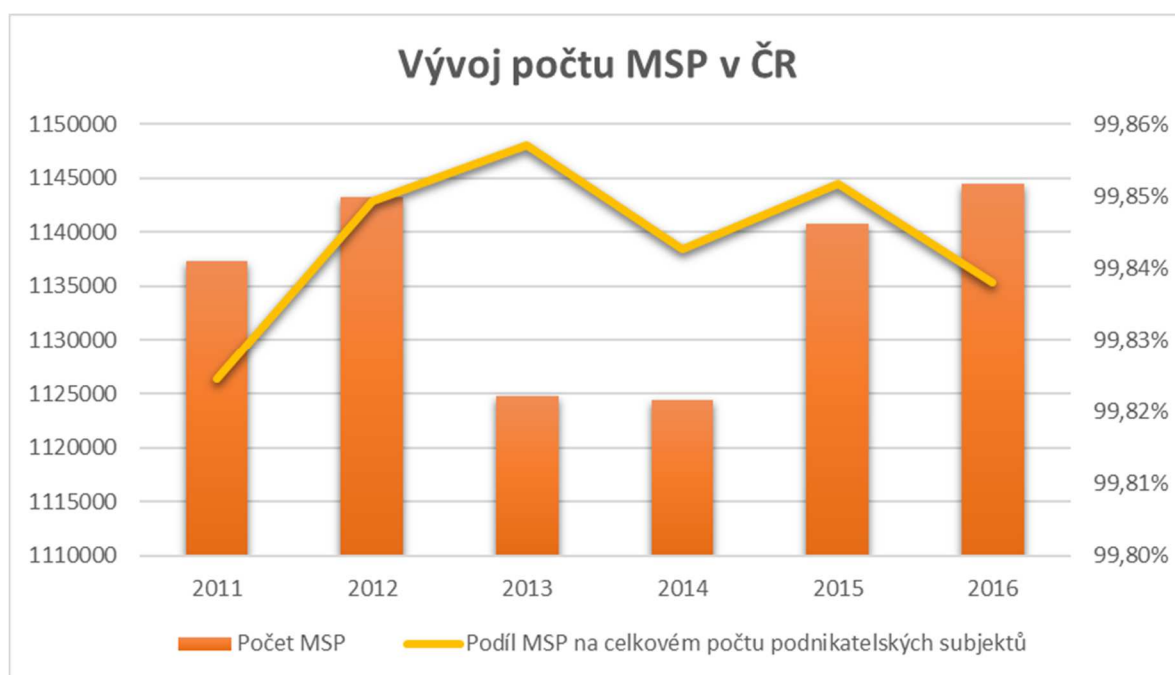
Níže uvedený graf znázorňuje vývoj růstu hrubého domácího produktu a podíl MSP na tvorbě HDP. Sledovaným ukazatelem je přidaná hodnota tvořená MSP a její procento z celkového HDP. Vývoj podílu MSP ukazuje na mírně růstový trend v posledních letech, pokud však budeme hovořit o průměrné hodnotě tohoto ukazatele, dá se tvrdit, že MSP se na tvorbě HDP podílejí zhruba 35 %.

Graf 6 - Podíl MSP na HDP ČR, Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

3.2 Vývoj počtu MSP

Z dat Českého statistického úřadu vyplývá, že ke konci roku 2016 vykonávalo podnikatelskou činnost 1 144 417 MSP. V tomto čísle jsou obsaženy všechny podnikatelské subjekty s počtem zaměstnanců 0 – 249. Největší podíl však zabírají mikro podniky, mezi které jsou započítány hlavně osoby samostatně výdělečně činné. Podíl na celkovém počtu podnikatelských subjektů v ČR je 99,84 % což značně vypovídá o významu MSP na ekonomiku státu. Níže uvedený graf ukazuje vývoj MSP v letech 2011 – 2016. Z grafu je evidentní, propad v letech 2013 a 2014 což bylo způsobeno globální krizí na finančních trzích. Rok 2016 však již vykazuje hodnotu vyšší než v roce 2012. Program koncepce podpory malých a středních podniků, který bude rozebrán v dalších kapitolách by měl přispět k udržení narůstajícího vývoje malých a středních podniků. [13]

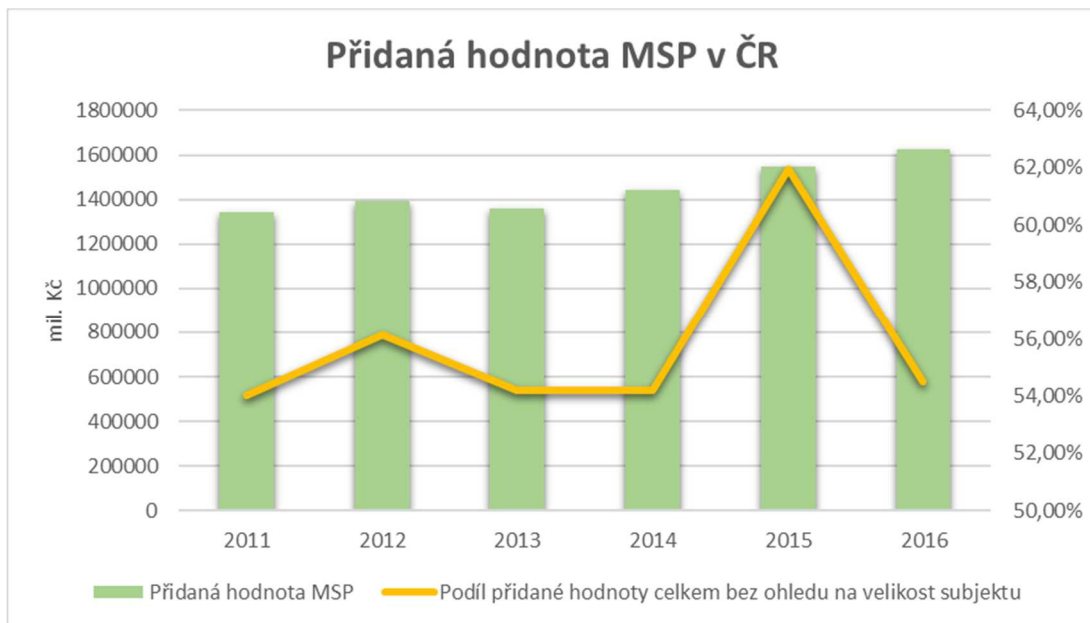

Graf 7 - Vývoj počtu MSP v ČR, Zdroj: [13]

3.3 Přidaná hodnota

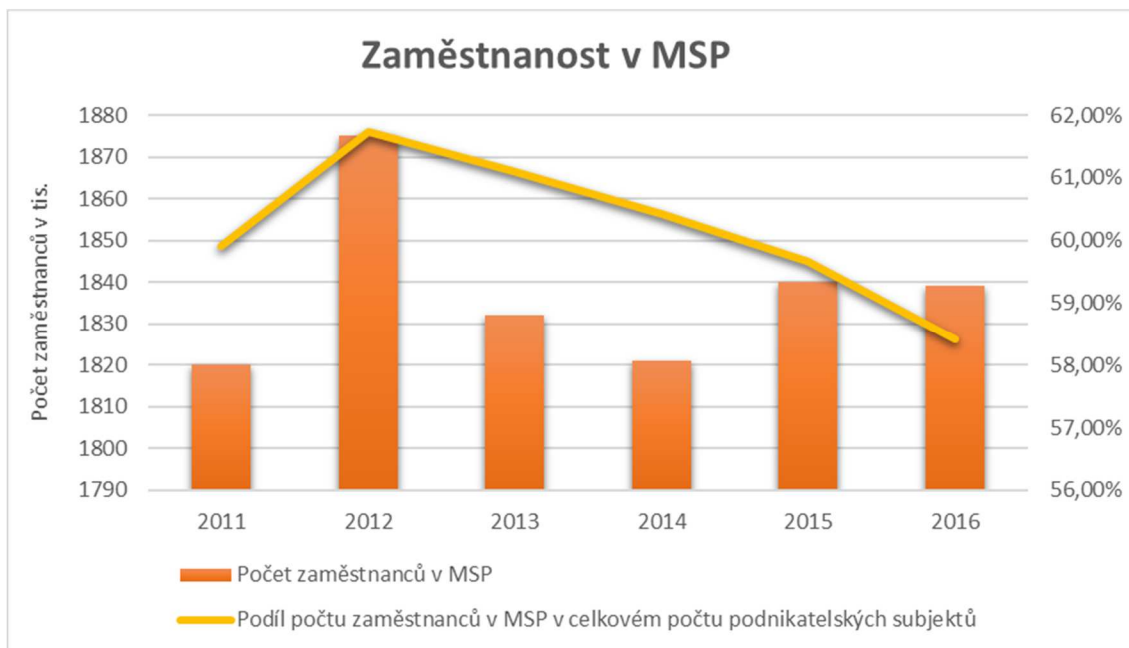
Graf níže ukazuje vývoj podílu přidané hodnoty tvořené v malých a středních podnicích v ČR vzhledem ke všem subjektům. V roce 2016 byla vytvořena přidaná hodnota ve výši 1 624 292 mil. Kč. Vyjádřeno v celkovém podílu na přidané hodnotě vytvořené všemi podnikatelskými subjekty (bez ohledu na jejich velikost) je to 54,5 %. Vývoj tvorby přidané hodnoty MSP je ve

sledovaném období vzrůstající, od počátku sledovaného období do roku 2016 se vytvořená přidaná hodnota zvýšila o 17,22 %.

Graf 8 - Přidaná hodnota MSP v ČR, Zdroj: [13]

3.4 Zaměstnanost v MSP

Graf 9 - Zaměstnanost v MSP v ČR, Zdroj: [13]

Hodnoty vyjadřující zaměstnanost v MSP jsou dalším důkazem o vlivu malých a středních podniků na celkovou ekonomiku státu. Podíl na celkové zaměstnanosti státu je 58,4 % zaměstnanců v MSP. Celkový počet zaměstnanců v MSP za rok 2016 byl tedy 1839 tis. Co se týče vývoje za sledované období je počet zaměstnanců v MSP spíše stagnující, navýšení oproti roku 2011 je pouhých 0,01 %.[13]

4 ODVĚTVÍ MSP V ČR

Tato kapitola bude zaměřena na bližší seznámení s oblastmi podnikání, tvořícími podíl na MSP v ČR. Jednotlivá odvětví jsou rozdělena na základě CZ NACE, což je klasifikace ekonomických činností, která vešla v platnost sdělením českého statistického úřadu v roce 2007. Podrobný popis jednotlivých skupin ekonomických činností je dostupný na stránkách Českého statistického úřadu. [11]

4.1 Průmysl

Do odvětví průmyslu je zahrnuto hned několik sekcí tohoto členění, a to B,C,D,E. Stručně vyjádřeno se jedná o následující činnosti.

B – Těžba a dobývání

C – Zpracovatelský průmysl – kam mimo jiné patří potravinářský průmysl, výroba textilií, obuvi a oděvů, tabáková výroba, zpracování dřeva a papíru, výroba ropných produktů, výroba chemických látek, výroba výrobků farmaceutických, plastových, skleněných, stavebních, výrobků z oceli, výroba počítačů, strojů a zařízení

D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu

E – Zásobování vodou

Přidaná hodnota vytvořená odvětvím průmyslu v roce 2016 činila 494 444 mil. Kč a počet podniků v tomto odvětví dosáhl čísla 189 393 (aktivních podniků).[11]

4.2 Stavebnictví

Stavebnictví je dle členění CZ NACE označováno jako sekce F. Počet malých a středních podniků v tomto odvětví byl v roce 2016 172 283 podniků. Celková přidaná hodnota vytvořená těmito podniky činila 139 359 mil. Kč. [13]

4.3 Obchod

Odvětví obchodu je definováno sekci G. Počet malých a středních podniků byl v roce 2016 242 586. Celková přidaná hodnota, kterou tyto podniky vytvořily, byla 282 595 mil. Kč.[13]

4.4 Služby

Služby jsou definovány sekcemi L – S.

L – Činnosti v oblasti nemovitostí

M – Profesní, vědecké a technické činnosti

N – Administrativní a podpůrné činnosti

O – Veřejná správa a obrana, Povinné sociální zabezpečení

P – Vzdělávání

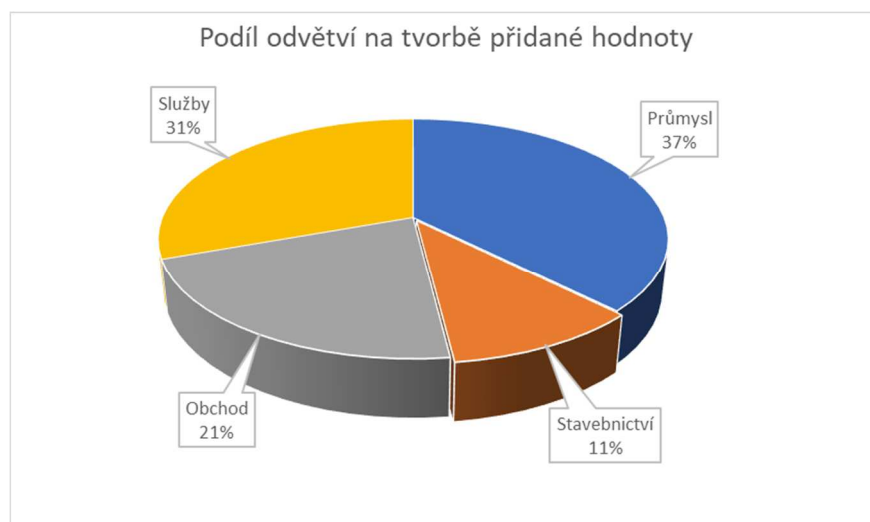
Q – Zdravotní sociální péče

R – Kulturní, zábavní a rekreační činnosti

S – Ostatní činnosti

V oblasti služeb byla v roce 2016 vyprodukována přidaná hodnota ve výši 402 365 mil. Kč, počet subjektů podnikajících v této sekci byl 375 794.

Níže uvedený graf znázorňuje podíl na tvorbě přidané hodnoty v MSP v jednotlivých oblastech podnikání. Zcela zřetelně je nejsilnější oblastí průmysl.[13]

Graf 10 - Podíl odvětví na tvorbě přidané hodnoty, Zdroj: [13]

5 SWOT ANALÝZA MSP

V případě, že má být pojednáno o rozvoji, je nutné se zaměřit na silné a slabé stránky MSP a na příležitosti a hrozby. Vhodným nástrojem pro analyzování těchto skutečností je SWOT analýza, která je možná použít téměř na jakýkoliv obor. Hodnotí vnitřní a vnější stránky podniku nebo záměru. Většinou se používá jako nástroj strategické analýzy.

SWOT Analýza MSP:

		Váha	Hodnocení	Hodnota (Váha*Hodnocení)	
Silné stránky	Rychlá reakce na změny trhu	0,3	4	1,2	Vnitřní prostředí
	Obchodní vztahy s velkými podniky	0,4	3	1,2	
	Nízká byrokracie (oproti velkým podnikům)	0,2	4	0,8	
	Vztah k regionu - blízké vztahy na partnery	0,1	4	0,4	
	Celkem			3,6	
Slabé stránky	Nižší kapitál než velké podniky	0,2	-2	-0,4	
	Menší vyjednávací pozice (závislost na zákaznících, dodavatelích,...)	0,3	-2	-0,6	
	Horší přístup k bankovním úvěrům	0,3	-3	-0,9	
	Vzhledem k výši kapitálu menší schopnost reagovat na vnější vlivy	0,2	-2	-0,4	
	Celkem			-2,3	
Příležitosti	Spolupráce s velkými podniky (subdodavatelé)	0,25	4	1	Vnější prostředí
	Obsáhlá nabídka podpor podnikání pro MSP v rámci ČR	0,25	4	1	
	Programy podpor pro MSP v rámci EU	0,25	2	0,5	
	Proniknutí na zahraniční trhy	0,25	3	0,75	
	Celkem			3,25	
Hrozby	Vysoká konkurence	0,4	-3	-1,2	
	Legislativní omezení	0,2	-3	-0,6	
	Nedostatek odborníků	0,2	-2	-0,4	
	Administrativní zátěž	0,2	-2	-2,2	
	Celkem			-4,4	
Hodnocení	Vnitřní vlivy (vnitřní prostředí)			1,30	
	Vnější vlivy (vnější prostředí)			-1,15	
Celkem				0,15	

Tabulka 2 - SWOT Analýza MSP, vlastní zpracování

Ve výše uvedené SWOT analýze MSP, byly porovnány globální aspekty, vztahující se všeobecně k MSP, jejich příležitostem a hrozbám z vnějšího prostředí, silným a slabým stránkám z vnitřního prostředí. Váhy k jednotlivým parametrům byly zvoleny autorkou práce na základě

studia problematiky MSP v rámci vlastního úsudku o důležitosti jednotlivých kritérií. Hodnocení pro silné stránky a příležitosti bylo zvoleno na stupnici od 1 do 5, a pro slabé stránky a hrozby ve škále od -1 do -5. Číslo pět pak vyjadřuje nejvyšší uspokojení (či využití – parametr se v praxi dobře využívá) číslo jedna nejnižší spokojenost. Váhy všech porovnávaných kritérií v jednotlivých kategoriích potom vždy musí dát součet 1. Na základě stanovení vah a hodnocení, byl přepočten koeficient neboli hodnota (váha * hodnocení) a tyto výsledky byly za jednotlivé kategorie sečteny. Konečná fáze výpočtu zahrnovala sečtení koeficientů vnějších a vnitřních vlivů.

Rozbor:

Vnitřní vlivy:

- Rychlá reakce na změnu – jelikož nejsou MSP vázány velkým kapitálovým a investičním majetkem jako velké firmy jsou schopny dobře reagovat na změny na trhu. Přiřazena váha (důležitost) 0,3 a hodnocení 4 (splňují očekávání) – tento faktor je pro MSP důležitý a bývá ve většině případů naplněn.
- Obchodní vztahy s velkými podniky – váha 0,4, hodnocení 3, v české ekonomice důležitý aspekt z hlediska struktury odvětví, převažuje zpracovatelský průmysl, a MSP bývají jejich subdodavateli. Hodnocení 3 z hlediska možnosti ještě většího zapojení MSP do řetězců subdodavatelů.
- Nízká byrokracie - váha 0,2, hodnocení 4, vzhledem k silnému zaměření MSP na náklady je byrokracie v těchto podnicích na nižší úrovni než ve velkých proto hodnocení 4, váha byla zvolena 0,2 z hlediska menší důležitosti oproti ostatním hodnoceným parametrům
- Vztah k regionu - váha 0,1, hodnocení 4, tyto vztahy jsou na dobré úrovni a MSP jich využívají
- Nižší kapitál než velké podniky - váha 0,2, hodnocení -2, jedno z dosti značných omezení MSP, může způsobit problém při poskytování záruk i vyjednávání s ostatními partnery
- Menší vyjednávací pozice - váha 0,3, hodnocení -2, důležitý faktor při uzavírání obchodů, může být způsobeno jak výší kapitálu, tak samotnou velikostí podniku, MSP nemají takovou možnost působit například na legislativu, i když určitá možnost tu samozřejmě je, a to například v rámci Asociace malých a středních podniků.

- Horší přístup k bankovním úvěrům - váha 0,3, hodnocení -2, MSP nemohou tak dobře ručit za své úvěry, nemají tak velký kapitál jako velké podniky, instituce na podporu MSP se však snaží v tomto směru vyvíjet úsilí a podnikatele tak podpořit.
- Vzhledem k výši kapitálu menší schopnost reagovat na vnější vlivy - váha 0,2, hodnocení -3, jeden z faktorů, který omezuje MSP, viditelný například v oblasti vývoje a výzkumu, MSP nemají dostatečný kapitál na nákup špičkových technologií a strojního vybavení, možnosti se mohou skrývat v některém z programů podpor

Vnější vlivy:

- Spolupráce s velkými podniky (subdodavatelé) - váha 0,25, hodnocení 4, pro MSP příležitost jak si zajistit stálý příjem, v ČR je tohoto využíváno v hojně míře, například subdodavatelé pro automobilový průmysl
- Obsáhlá nabídka podpor podnikání pro MSP v rámci ČR - váha 0,25, hodnocení 4, - nabídka podpor pro podnikatele je až nečekaně vysoká, v rámci podpor ČR je jich podnikateli využíváno
- Programy podpor pro MSP v rámci EU - váha 0,25, hodnocení 2 – EU nabízí sféře MSP nepřehledné množství programů na financování projektů, bylo by zapotřebí lepší informovanosti a osvěty, jak dotace získat
- Proniknutí na zahraniční trhy - váha 0,25, hodnocení 3, je spojeno s podporami v rámci EU, i když i ČR pořádá v rámci svých aktivit akce zaměřené na zapojení českých podnikatelů na zahraniční trhy, příkladem může být agentura CEBRA, která pořádá podpůrné akce na výstavách a veletrzích v zahraničí, ale i tematické návštěvy podnikatelů v zahraničí
- Vysoká konkurence - váha 0,4, hodnocení -3, jedna z klíčových oblastí jakéhokoliv podnikání, MSP musí ostražitě sledovat situaci v okolí firmy a provádět analýzy konkurence, ne vždy jsou však obeznámeni jak toto provést
- Legislativní omezení - váha 0,2, hodnocení -3, v rámci podpor podnikání v ČR jsou i programy zaměřené na legislativní zátěž podnikatelů, stát se snaží vyjít vstříc a podniká v této sféře aktivně kroky.

- Nedostatek odborníků - váha 0,2, hodnocení -2, toto téma je velice důležité a je spjato s finanční situací podniku, většina MSP si nemohou dovolit zaplatit špičkové odborníky, další problém tkví i v jejich nedostatku na trhu globálně, pokud již nějací jsou, většinou jsou přeplaceni nadnárodními společnostmi
- Administrativní zátěž - váha 0,2, hodnocení -2, v dnešní době se může stát pro MSP i likvidačním faktorem, administrativní zátěží se aktivně zabývá stát, a snaží se podnikatelům poskytnout takové podmínky, které budou zvládat.

Celkový výsledek analýzy 0,15 ukazuje slabou převahu pozitivních aspektů nad těmi negativními. Z analýzy vyplývá, že podniky jsou schopny pružně reagovat na změny probíhající na trhu, a dobře spolupracují s velkými společnostmi jako jejich subdodavatelé, hlavní prioritou je zisk, proto nemají takové náklady spojené s administrativou jako velké podniky a umí využívat svých vztahů s blízkým okolím, jelikož své zákazníky většinou znají a to samé se dá tvrdit i o jejich dodavatelích. Pozice MSP by mohla být lepší v případě aktivnějšího využívání příležitostí, kterými jsou v rámci analýzy programy podpor pro malé a střední podniky, jak už ze strany České republiky nebo Evropské unie. Dle názoru autorky by bylo dobré více motivovat a informovat podnikatele o možnostech financování jejich obchodu ze strany Evropské unie, a lépe propagovat programy, které toto umožňují. Podpory poskytované státem jsou celkem dobře využívány, hlavním zaměřením by měla být podpora v oblasti snižování administrativní zátěže podnikatelů a snížení legislativních omezení.

6 FORMY PODPOR MSP

Téma podpor malým a středním podnikům bude rozděleno do dvou tematických okruhů:

- Podpory iniciované Evropskou unií
- Podpory iniciované v ČR

6.1 Podpory iniciované Evropskou unií

Stejně tak jako jednotlivé státy, i Evropská unie usiluje o to, aby se podnikání na jejím území rozvíjelo, a ze statistik vyplývá, že sféra malých a středních podniků je majoritním aktérem v podnikatelském prostředí. MSP jsou významnými zaměstnavateli a tvoří většinou část podnikatelské sféry v čísle vyjádřeno 99,8 %. Pro malé a střední podniky zajišťuje Evropská unie

granty a půjčky prostřednictvím řízených programů na vnitrostátní či regionální úrovni nebo přímo. Evropská unie si je vědoma, že MSP musí mít k dispozici kvalitní a dostupné informace, což by mělo vést k zajištění jejich konkurenční schopnosti na společném trhu Evropské unie. Pro podporu podnikatelů vzniklo na území EU mnoho institucí, zabývajících se poradenskou činností pro lepší informovanost podnikatelské veřejnosti o podpůrných programech. Další text bude zaměřen na jednotlivé podpůrné nástroje Evropské unie pro MSP. [4]

6.1.1 Financování ze strukturálních fondů EU

Strukturální fondy jsou hlavním zdrojem financování a provádí se na základě různých programů podpor MSP. Při financování ze strukturálních fondů obdrží zúčastněné podniky finanční částku na zajištění svého projektu. Jsou to právě strukturální fondy, jejichž pomocí dochází ke snižování ekonomických a sociálních rozdílů mezi členskými státy.

Evropská unie disponuje těmito strukturálními a investičními fondy:

- Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR / ERDF)

Tento fond je zaměřen na investiční projekty ve výstavbě železnic, odstraňování ekologických zátěží, podpora inovací, rekonstrukce kulturních památek a podobně.[4]

- Evropský sociální fond (ESF)

Zaměřuje se hlavně na rozvíjení oblasti lidských zdrojů. Jde hlavně o rekvalifikaci nezaměstnaných, programy pro děti a mládež a osoby se zdravotním postižením. Rozvoj vzdělávacích programů.

- Fond soudružnosti

Tento fond byl zřízen hlavně na podporu ekonomicky slabších států a jsou z něho podporovány například investiční projekty do infrastruktury ne na bázi regionální, ale většího rozsahu (např. transevropské), dále je odtud podporována ochrana životního prostředí a využívání obnovitelných zdrojů.[13]

- Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD)

Zaměřuje se hlavně na rozvoj a podporu venkova, jelikož je to sféra, která spadá do agrární politiky Evropské unie. Jde o zabezpečení konkurenceschopnosti v zemědělství, lesnictví a zlepšení úrovně života na vesnicích.[13]

- Evropský námořní a rybářský fond (EMFF)

Tento fond byl zřízen na podporu rybolovu. Zajímá se hlavně o konkurenceschopnost a ochranu životního prostředí v rámci tohoto odvětví.[13]

- Fond solidarity

Zaměřen na pomoc zemím postiženým přírodní katastrofou. O tuto finanční výpomoc může zažádat každý členský stát Evropské unie, jehož škody z živelných katastrof přesáhly 0,6 % HDP.[13]

- Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci

Fond byl zřízen na pomoc zaměstnancům propuštěným z důvodu globalizace, což může v důsledku bankrotu společnosti nebo přemístěním společnosti v rámci EU.[4]

6.1.2 Podpory ze strukturálních fondů v číslech

Umístění prostředků ze strukturálních fondů:

Operační program	Výše podpory (mld. €)	Výše podpory (%)
Doprava	4,7	19,71
Integrovaný regionální operační program	4,6	19,29
Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost	4,3	18,03
Výzkum, vývoj a vzdělávání	2,8	11,74
Životní prostředí	2,6	10,90
Program rozvoje venkova	2,3	9,64
Zaměstnanost	2,1	8,81
Technická pomoc	0,22	0,92
Praha – pól růstu	0,2	0,84
Rybářství	0,03	0,13
Celkem	23,85	100,00

Tabulka 3 - Umístění prostředků ze strukturálních fondů, zdroj [30]

Pro období let 2014 - 2020, bylo ze strukturálních fondů vyčleněno 23,85 mld. € a tyto finanční prostředky jsou rozděleny do 10 programů. Níže uvedená tabulka ukazuje přidělení financí pro jednotlivé programy podpor.[30]

Nyní budou rozebrány podrobněji nejvíce podporované programy:

- **Operační program podnikání a inovace pro konkurenceschopnost**

Operační program podnikání a inovace pro konkurenci je klíčovým programem pro podporu malého a středního podnikání. Je zaměřen na podporu investic do výzkumu, vývoj a inovace použitelné v praxi, dalším zaměřením je podpora informačních a komunikačních technologií, které jsou v poslední době na vzestupu, třetím strategickým cílem programu je právě podpora malých a středních podniků, dále snižování energetické náročnosti ekonomiky a modernizace dopravní infrastruktury a ekologická doprava. Alokace zdrojů z EU do tohoto programu je 18,03 % z celkových zdrojů. Program je řízen ministerstvem průmyslu a obchodu. [22]

- Operační program doprava

Hlavním cílem operačního programu doprava, který mimo jiné navazuje na předchozí programové období 2007 – 2013, je zkvalitnění cestování (zkrácení dob na cestách, snížení hlukové zátěže, budování obchvatů měst) a lepší dostupnost veřejné dopravy pro občany se zdravotním postižením. Program může být využit i na financování rozvoje alternativních způsobů dopravy, přesněji řečeno elektromobilů, a využití programu by se mělo týkat budování stanic napájení. Do tohoto programu je přiřazeno nejvíce finančních prostředků ze všech programů a to 19,71 %. Tento program je v ČR řízen ministerstvem dopravy.[21]

- Integrovaný regionální operační program

Tento operační program je koordinován ministerstvem pro místní rozvoj. Alokace finančních prostředků do programu je 19,29 % z celkově přidělených finančních zdrojů. Hlavními cíli programu jsou infrastruktura v regionech, rozvoj integrovaného záchranného systému, ochrana životního prostředí a využívání přírodního bohatství, snižování energetické náročnosti ekonomiky.[16]

- Operační program výzkum, vývoj a vzdělávání

Program je řízen ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Zaměření je na podporu výzkumu s důrazem na dostatek kvalifikované pracovní síly. Zabývá se i zkvalitňováním systému vzdělávání. Do tohoto programu bylo alokováno 11,74 % zdrojů.[26]

- Operační program životní prostředí

Program řídí ministerstvo životního prostředí, úkolem je podpora při zajišťování kvalitního životního prostředí, efektivní využívání zdrojů, zmírňování dopadů lidské činnosti a změn klimatu. Na tento program spadá 10,90 % poskytnutých zdrojů. [28]

Dalšími programy podpory financované z Evropské unie, jsou programy nadnárodní a meziregionální spolupráce. Těmito programy jsou:

- Program nadnárodní spolupráce Interreg CENTRAL EUROPE

CENTRAL EUROPE je spolufinancován z fondů ERDF, do projektu se mohou zapojit subjekty z veřejného i soukromého sektoru. V programu je zapojeno 9 států, kterými jsou Rakousko, Česká republika, Německo, Maďarsko, Itálie, Polsko, Slovenská republika, Slovinsko a Chorvatsko. Program je rozdělen do několika prioritních os, první prioritu má oblast inovací, pro zvýšení konkurenceschopnosti ve střední Evropě.[18]

- Program nadnárodní spolupráce Interreg DANUBE

Program DANUBE je stejně jako přechodí program spolufinancován z fondů ERDF, a taktéž se mohou zapojit subjekty ze soukromého i veřejného sektoru. V programu jsou zapojeny státy: Rakousko, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Chorvatsko, Česká republika, Německo, Maďarsko, Moldavsko, Černá Hora, Rumunsko, Srbsko, Slovensko, Slovinsko a Ukrajina. Program umožňuje spolupráci a podporu v naplnění cílů makro-strategie. Název programu vznikl geografickým vymezením, je to strategie EU pro Podunají. V prioritních cílech programu je na prvním místě Inovativně a sociálně zodpovědný Dunajský region – v čemž je obsaženo téma podpory podnikání a sociálních inovací a lepší přístup ke znalostem.[19]

- Program Mezuregionální spolupráce INTERREG EUROPE

Je programem financovaným taktéž z fondů ERDF. Do programu jsou zapojeny všechny státy Evropské unie a dále pak Norsko a Švýcarsko. Program se zaměřuje na zlepšení fungování programů regionálního rozvoje a umožňuje orgánům výměnu svých zkušeností v oblasti fungování veřejných politik. Pro MSP je tento program prospěšný svým zaměřením na podporu inovací.[20]

- Program meziregionální spolupráce ESPON 2020

Program působí na území Evropské unie již od roku 2002 a jeho úkolem je podpora rozvoje a spolupráce v Evropě. Jako ostatní programy v této části je spolufinancován z ERDF a využit může být jak soukromými, tak veřejnými subjekty. Jsou zapojeny všechny státy Evropské unie plus čtyři partnerské země, Island, Lichtenštejnsko, Norsko a Švýcarsko. Všem zájemcům o program jsou k dispozici veškeré publikované materiály programu ESPON.[15]

- Program meziregionální spolupráce INTERACT III

Financován z fondu ERDF, zapojeny jsou státy Evropské unie, Norsko a Švýcarsko. Je nazýván servisním programem, jelikož identifikuje, popisuje a rozšiřuje přístupy pro správné řízení programů Evropské spolupráce. [17]

- Program URBACT III

Je třetí generací programu URBACT, je zaměřen na územní spolupráci mezi evropskými městy. Mezi cíle programu patří i podpora konkurenceschopnosti malých a středních podniků. Program je financován z fondu Evropské územní spolupráce.[31]

Tyto kapitoly byly zaměřeny na zmapování dostupných forem financování ze strany Evropské unie. Z výše uvedeného výčtu je zřejmé, že malé a střední podniky mají mnoho možností, jak své podnikání zapojit do programů. V dalších kapitolách budou představeny jednotlivé konkrétní případy využití financování z EU.

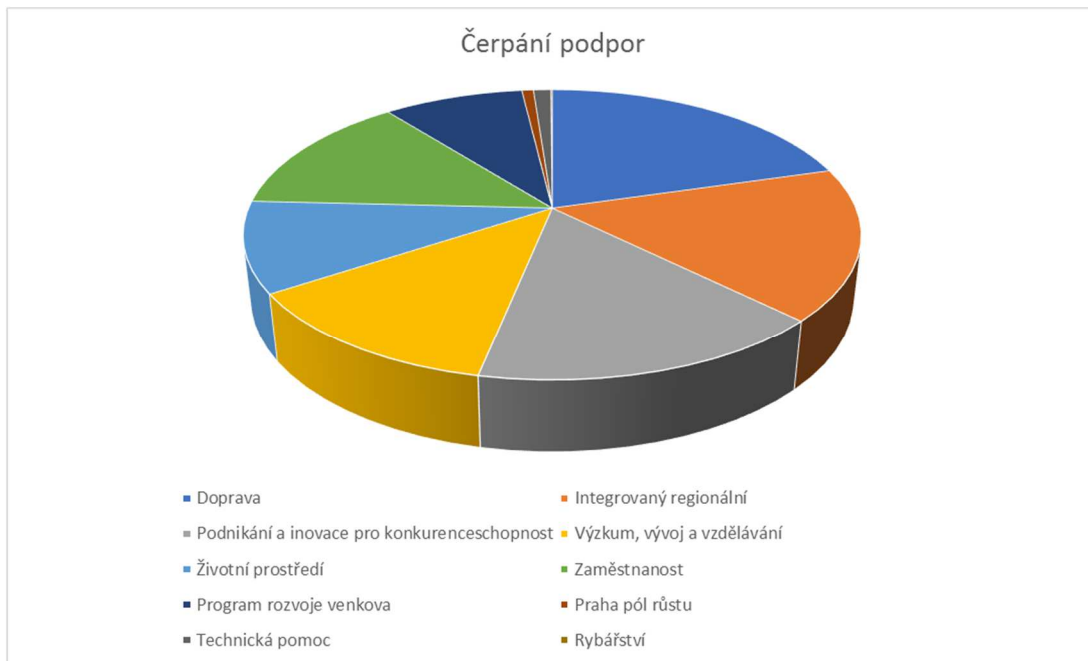
Čerpání podpor z programů EU

	Přiřazení finančních prostředků z EU	Počet podaných žádostí	Počet schválených žádostí	Poskytnuté finanční prostředky podpory
Doprava	142 773 664 066 Kč	197	97	58 265 984 435 Kč
Integrovaný regionální	119 458 047 178 Kč	8 164	2 979	48 083 492 498 Kč
Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost	111 372 999 990 Kč	12 969	4 466	45 001 975 305 Kč
Výzkum, vývoj a vzdělávání	71 098 272 824 Kč	8 654	6 877	35 642 326 936 Kč
Životní prostředí	62 537 480 000 Kč	7 987	3 471	28 617 372 416 Kč
Zaměstnanost	54 605 636 409 Kč	9 372	3 673	38 612 401 622 Kč
Program rozvoje venkova	34 321 737 840 Kč	157 268	117 445	24 878 355 501 Kč
Praha pól růstu	6 091 089 700 Kč	854	295	2 064 931 884 Kč
Technická pomoc	5 766 868 350 Kč	122	89	3 093 529 591 Kč
Rybářství	1 185 853 269 Kč	571	281	239 236 335 Kč
Celkem	609 211 649 626 Kč	206 158	139 673	284 499 606 523 Kč

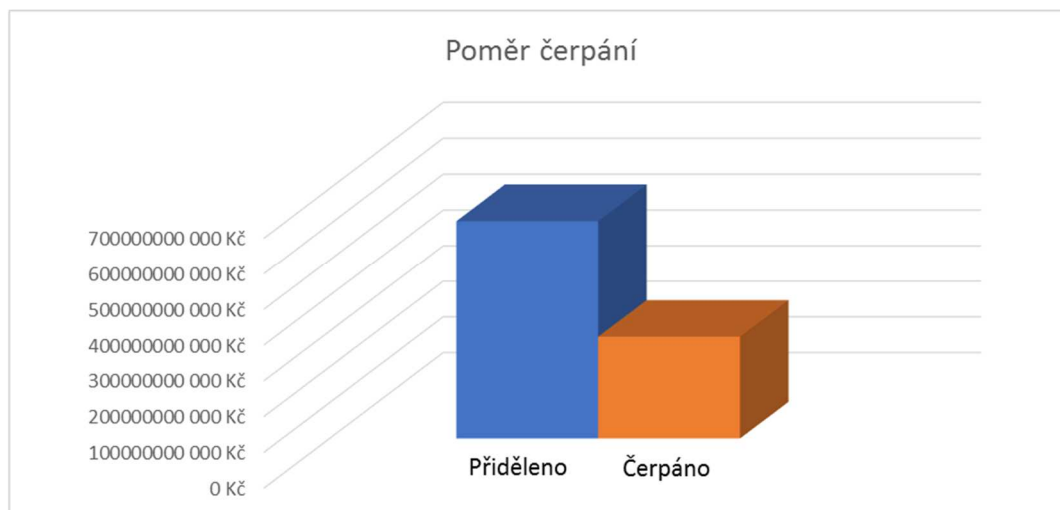
Tabulka 4 - Čerpání podpor z programů EU, zdroj: [14]

Z níže uvedených grafů jsou zřetelné podíly využívání finančních prostředků z dotačních programů Evropské unie. Nejvíce peněz bylo zatím investováno do odboru dopravy a to 20 % z celkově poskytnutých finančních prostředků, dále pak pro Integrovaný regionální operační

program 17 %, na programy Podnikání a Inovace pro konkurenceschopnost bylo poskytnuto 16 %, programy zaměstnanosti 14 % a pro Vědu, vývoj a vzdělávání bylo poskytnuto 12 % z celkově přidělených finančních prostředků. Celkový podíl čerpání finančních prostředků z Evropský fondů je necelých 47 % z přidělených.[14]

Graf 11 - Čerpání podpor, Zdroj: [14]

Graf 12 - Poměr přidělených a čerpaných dotací, Zdroj: [14]

6.2 Podpory iniciované v ČR

Po zlomovém roku 1989 se velké množství zaniklých velkých podniků začalo přetvářet na podniky malé a střední a ekonomická situace státu i podnikatelského prostředí se markantně změnila. Proto byl v roce 2002 přijat zákon č. 47/2002 o podpoře malého a středního podnikání. Tento zákon definuje malé a střední podniky, vytyčuje oblasti podpory a postupy při přidělování podpor státu. Velkou iniciativu v tomto hraje Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR. V prvotních fázích byla orientace zaměřena hlavně na podporu konkurenceschopnosti MSP, průběhem času se však ukázaly i další problémy s tím související. Hlavními byly nedostupnost úvěrů, málo odborných znalostí a zkušeností s přípravou a realizací podnikatelského záměru, neznalost možnosti podpor. Proto byla v roce 2004 zřízena Rada pro rozvoj podnikatelského prostředí, která byla v roce 2007 nahrazena Podnikatelskou radou. Zřizovatelem bylo taktéž Ministerstvo průmyslu a obchodu. Hlavním bodem v přístupu k podpoře podnikání byl vstup České republiky do Evropské unie. Proto začalo ministerstvo od roku 2005 připravovat koncepce podpor podnikání. Tyto koncepce fungují dodnes (viz. výše zmíněná koncepce podpory podnikání pro období 2014 – 2020). Hlavním zaměřením těchto koncepcí je pak podpora konkurenceschopnosti MSP, lepší přístup k bankovním úvěrům a rozvoj výzkumu, vývoji a inovacím. [4]

6.2.1 Legislativa pro podporu podnikání

Zákonem, který se legislativou podpory MSP zabývá je zákon č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání. V tomto zákoně jsou stanovena všechna pravidla a požadavky pro poskytování podpor. Legislativa působí v tématu podpory podnikání jako důležitý hráč jelikož udává pravidla pro podnikání prostřednictvím vydaných zákonů. Stát ovlivňuje i veřejné zakázky, ručí za ochranu investic, podílí se na řešení soudních sporů a taktéž působí na sektor životního prostředí a bezpečnosti. Legislativa se zabývá vlastnickou formou podniků, organizačně právními formami podnikání a také systémem hospodaření. Přesto se však podnikatelé stále potýkají s nepřehledností současné legislativy a to vidí i jako překážku ve svém podnikání. Z důvodu korektního dodržování pravidel podnikání byl v roce 1991 zřízen Úřad na ochranu hospodářské soutěže a následně v roce 1992 se z něho stalo Ministerstvo pro hospodářskou soutěž. Tento úřad působí jako dozor nad zadáváním veřejných zakázek a také kontroluje přidělování veřejných podpor, toto provádí za spolupráce Evropské komise.[4]

Další z problémů, které se dotýkají MSP je vymahatelnost práva. Jelikož řešení soudních sporů v České republice bývá dlouhotrvající proces, a MSP vzhledem ke své velikosti nemají takovou vyjednávací sílu jako podniky velké či korporace – toto je i z hlediska jejich finančních možností, které často bývají několikanásobně menší. V této oblasti hovoříme hlavně o soudní spory, které se týkají ekologie, právních předpisů, plnění pracovních smluv a tak podobně. Dle nařízení Evropské unie je nařízeno dořešit soudní spory do 12 měsíců, v případě že není vyřešeno, se mohou účastníci obrátit na instituce EU, jejichž doba řešení je o polovinu kratší. V případech sporů mezi státem a podnikateli bývá většinou rozhodnuto ve prospěch podnikatelů, v případě sporů mezi občany a podnikateli ve prospěch občanů. [13]

Třetím problémem, který zde bude uveden, je snižování administrativní zátěže podnikatelů, tato problematika patří k prioritám vlády ČR. Opatření se začala sumarizovat rokem 2005, kdy byla usnesením vlády č. 421 stanovena základna administrativní zátěže. Od této doby se tento faktor sleduje. Roku 2013 je progres v této problematice sledován prostřednictvím opatření, která dokáží pružněji reagovat na aktuální potřeby podnikatelů. V současné době byl vládou schválen koncept na realizaci dalších 40 opatření vedoucích ke snížení zátěže a to do konce roku 2020. Jako administrativní zátěž se pro tato opatření sledují informační povinnosti vycházející z právních předpisů dopadající na podnikatele. Problematikou se zabývá Ministerstvo průmyslu a dopravy, které pro činnost sledování zátěže stanovilo speciální „Expertní skupinu“.

Je nutno říci, že v dnešní době již většina standardů a legislativních norem nevzniká v České republice, ale jsou tvořeny institucemi Evropské unie.[4]

6.2.2 Instituce pro podporu podnikání v ČR

Pro podnikatele samotné je velice těžké zorientovat se v širokém poli poskytovaných podpor. Za tímto účelem proto vznikají různá informační centra, která poskytují informace o možnostech. Tato centra bývají zřizována Hospodářskou komorou. Patří mezi ně:

Euro Info Centra,

jsou instituce, které zprostředkovávají kontakty mezi firmami v České Republice a v zahraničí. Poskytují informace o clech, daních a dané legislativě a působí ve všech státech Evropské unie. V ČR můžeme tato centra najít v těchto lokalitách Praha, Liberec, Most, Pardubice, Ostrava, Brno a Plzeň.

CzechInvest,

byl zřízen Ministerstvem obchodu a průmyslu jako státní příspěvková organizace. Hlavním cílem je podpořit konkurenceschopnost malých a středních podniků v rámci poskytovaných služeb a školení. Propaguje ČR jako vhodnou lokalitu pro alokování investic ze zahraničí. V jeho kompetenci je předkládání žádostí o investiční pobídky a poskytuje podporu českým firmám, které chtějí spolupracovat s nadnárodními společnostmi. Slouží také jako poradenská agentura pro zahraniční investory, kteří chtějí vstoupit na tuzemský trh, spravuje databáze nutné pro podporu podnikání, jako jsou například databáze podnikatelských nemovitostí nebo databáze dodavatelských firem. Pro začínající podnikatele tzv. „start-upy“ pomáhá v rozvoji.

Co se odvětví týče, zaměřuje se CzechInvest hlavně na zpracovatelský průmysl, výzkum, vývoj služeb. Všechny služby poskytované touto institucí jsou zdarma. [9]

Českomoravská záruční a rozvojová banka,

Je institucí státu, jejím úkolem je rozvíjet MSP a projekty infrastruktury. Poskytuje tak podnikatelům bankovní produkty a bankovní záruky za úvěr nebo kapitál. Tyto finanční prostředky jsou poskytovány ze státního rozpočtu, strukturálních fondů a krajů. Nabízené produkty pro MSP jsou rozděleny do tří částí:

- Záruky – záruky mohou být poskytovány za úvěr nebo za nabídku, přičemž nabídka znamená například záruku za dodání zboží, služeb nebo například stavebních prací.
- Úvěry – v sekci úvěrů můžeme v současné době najít čtyři nabídky zvýhodněných úvěrů.
 - Expanze – investiční úvěr, úrok: 0 %, pro MSP, pro projekty realizované v ČR ale mimo Prahu
 - Úspory Energie – investiční úvěr, úrok: 0 %, poskytován všem bez omezení velikosti, pro energeticky úsporné projekty v ČR opět mimo Prahu
 - Energ - investiční úvěr, úrok: 0 %, poskytován pro MSP, pro energeticky úsporné projekty v Praze
 - Jihočech – jsou investiční i provozní úvěry, pro začínající a malé podnikatele, poskytované na projekty realizované v Jihočeském kraji.
- Bankovní služby – tato položka nabídky, již v současnosti nenabízí svým klientům nové služby. V minulosti zde byla nabídka zřízení běžného účtu pro podnikatele, v současné době je zde zmínka o tom, že se banka chce nadále věnovat podpoře českého podnikání a českých obcí a

nové účty již nezřizuje. Pro klienty, kteří si zde zřídili účty v minulosti, je však nadále udržuje.[10]

Podnikatelská rada

Je poradním orgánem zřízeným Ministerstvem průmyslu a obchodu, předsedou podnikatelské rady je ministr průmyslu a obchodu. Jejím hlavním cílem je zefektivnění spolupráce mezi státní správou a podnikateli. Členové rady jsou vybíráni z obou zainteresovaných stran, 13 členů státní správy a 15 zástupců soukromého sektoru. Mezi prioritní úkoly rady patří snižování administrativní zátěže podnikatelů.[4]

CzechTrade – Česká agentura na podporu obchodu

Zřízena za účelem podpory MSP při vývozu zboží. Tato agentura byla taktéž založena Ministerstvem průmyslu a obchodu. Agentura působí ve více než 50-ti zemích, a svými dlouholetými zkušenostmi prokazatelně snižuje místním exportérům náklady, rizika a čas při vývozu zboží. Z projektů v kterých je Czech Trade momentálně zainteresovaný můžeme zmínit NOVUMM, což je projekt financovaný ze strukturálních fondů EU v rámci Operačního programu Podnikání a Inovace pro konkurenceschopnost. Novumm si za hlavní cíl klade podporu MSP při vstupu na zahraniční trhy prostřednictvím společných výstav a veletrhů.[4]

Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR

Byla založena v roce 2001 a funguje na bázi dobrovolnosti a spojuje podnikatele a živnostníky z celé ČR. Podporuje podnikatele v oblastech exportu, výzkumu a inovací, financování, daní, sociální politiky, dotací a vzdělávání. Pro své členy zajišťuje propracovaný legislativní a informační servis.[4]

CEBRE - Česká podnikatelská reprezentace při EU

Je podpůrnou organizací při prosazování zájmů tuzemských podnikatelů před institucemi Evropské unie. CEBRE je podporováno Ministerstvem průmyslu a obchodu prostřednictvím agentury Czech Trade. Hlavními cíli CEBRE v roce 2017 bylo:

- Energetická unie EU
- Strategie pro vnitřní trh zboží a služeb
- Strategie pro jednotný digitální trh

CEBRE je službou placenou, avšak ceny jsou dostupné i pro malé podnikatele. Monitoruje všechny normy, předpisy a vyjádření publikovaná institucemi Evropské unie a tím poskytuje podnikatelům ucelený přehled o legislativě EU.[4]

7 SOUČASNÉ TRENDY V PODPORÁCH MSP

V následující kapitole bude zmapován podrobněji současný stav poskytovaných podpor, jejich čerpání a také uveden způsob jak dotaci získat. Současným stavem je rozuměn stav ke konci roku 2016, jelikož je poslední, pro který jsou dostupná všechna potřebná data.

7.1 Jak získat dotaci

Pokud se MSP rozhodne zažádat o dotaci z některého dotačního programu, musí podstoupit následující:

- **Krok 1: Vytvoření projektového záměru**, na který má být dotace poskytnuta, v projektovém záměru musí být přesně specifikováno kolik financí na projekt potřebujeme, čeho přesně se projekt týká, jaké jsou naše podnikatelské cíle.
- **Krok 2: Vyhledání vhodného dotačního programu** a v něm danou oblast podpory, podrobné informace k dotačním programům jsou na webových stránkách jednotlivých řídicích orgánů.
- **Krok 3: Žádost o podporu**, při podávání žádosti musí žadatel vždy počkat do doby, než proběhne tzv. výzva, to je moment, ve kterém se pro žadatele dotační program otevírá.
- **Krok 4: Vyhodnocení žádosti** o podporu, hodnocení provádí orgán, který je řídicí pro daný dotační program. Žadatel má k dispozici „Příručku žadatele“ – elektronickou, ve které se dozví informace o průběhu řízení. Pokud je žádost vyhodnocena kladně, následuje krok 5.
- **Krok 5: Realizace projektu**, žadatel podepíše s dotačním orgánem smlouvu, ve které jsou stanoveny podrobné informace o čerpání dotace, podmínkách projektu, jsou zde uvedeny např. podmínky pro výběr dodavatelů, zásady týkající se zpracování dokladů k projektu – např. uchování.

- Krok 6: Žádost o platbu, pokud máme podepsanou smlouvu, podáme řídicímu orgánu žádost o platbu. Dotační prostředky mohou být poskytnuty na základě již uskutečněných výdajů, nebo mohou být poskytnuty dopředu a třetí možností je kombinace obou dvou.
- Krok 7: **Vyúčtování a zhodnocení**, jde o kontrolu, zda výdaje odpovídají podmínkám stanoveným smlouvou. V průběhu realizace projektu je nutné pořizovat fotografické a ostatní materiály sloužící k prokázání, že je vše dle smlouvy.
- Krok 8: **Kontrola na místě**, řídicí orgán má právo zkontrolovat stav projektu přímo v jeho místě, kontroluje se v jaké fázi se projekt nachází, ale i finanční podklady projektu.
- Krok 9: Publicita projektu, pravidla pro publicity jsou taktéž uvedena v příručce žadatele, pro menší projekty to znamená vyvěšení plakátu přímo v místě projektu, u větších projektů je to vyvěšení billboardu. Po dokončení projektu jsou tyto reklamní plochy nahrazeny pamětní deskou.
- Krok 10: Udržitelnost projektu, nejčastěji musí probíhat ještě 5 let po dokončení realizace, v případě že bychom projekt po tuto dobu neudrželi, hrozila by ze strany řídicího orgánu sankce za nedodržení smluvních podmínek.[30]

7.2 Legislativa – Administrativní zátěž

V oblasti legislativy byl kladen důraz především na snižování administrativní zátěže podnikatelů. Jak již bylo řečeno výše, pro tuto problematiku byla Ministerstvem průmyslu a obchodu stanovena Expertní skupina, která se průzkumem zabývá. V roce 2016 bylo prozkoumáno 11 témat a 2 z těchto témat byla zcela vyřešena. Práce expertní skupiny je velice kladně hodnocena samotnými podnikateli i podnikatelskými svazy. Z akčního plánu pro rok 2016 také vyplynulo zřízení „antibyrokratických komisí“ pro všechna dotčená ministerstva. Tato ministerstva byla přizvána k jednání, ale konečným výsledkem nebylo zřízení komisí, jelikož tato ministerstva neshledávala potřebu toto zřízovat, a stávající nastavení je z jejich pohledu dostačující. Místo komisí byli jmenováni zástupci z těchto ministerstev, kteří jsou kontaktními osobami pro projednání problematiky administrativní zátěže. Aby bylo možné vzít v úvahu přímo náměty od podnikatelů, byla zřízena internetová stránka www.zjednodusujeme.cz, kde může podnikatelská veřejnost vkládat své podněty. [4]

7.3 Legislativa – Regulace

Regulace se zabývá hodnocením vládou přijatých právních předpisů, které nebudou zbytečně zatěžovat. Pro tento účel byla zřízena tzv. RIA (Regulatory Impact Assessment) co je zhodnocení dopadu budoucí regulace, toto zhodnocení je povinen doložit každý předkladatel právního předpisu. V roce 2016 bylo přijato několik novel zákonů, do problematiky podpory MSP spadají následující:

Novely zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání – tyto novely se zabývaly doplněním činností vyloučených z režimu živnostenského podnikání, pro oblast poskytování služeb v bezpečnosti a ochrany zdraví při práci byly dodány upřesňující požadavky na doložení odborné způsobilosti pro tuto živnost, zrušila se vázaná živnost pro obor podnikání „Poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru.“

Novela zákona č. 395/2009 Sb., zákon o významné tržní síle – tato novela má zajistit větší ochranu dodavatelů před nekalými praktikami některých obchodních řetězců.[3][4]

7.4 Podnikatelská rada

Podnikatelskou radou bylo v průběhu roku 2016 diskutováno několik témat, mezi která patřila hlavně Novela živnostenského zákona, informace o stavu projektu „Rok řemesel“, Projekt asociace malých a středních podniků „Rok venkova“ na podporu podnikání na venkově a další.[4]

7.5 Start-up

Problematikou tzv. Start-upů je agentura CzechInvest, ve stručnosti řečeno jsou start-upy nově začínající nadějně technologické společnosti. Tyto projekty jsou částečně financovány ze strukturálního fondu Operačního programu podpora podnikání a inovace pro konkurenceschopnost. V roce 2016 odstartovali na tomto poli čtyři nové projekty:

- Czech Starter – je podpora zaměřená na rozvoj MSP v rámci poskytovaných zvýhodněných služeb mentoringu a poradenství. Hlavní cíl je podpora při uvedení výrobku na trh, mentoring v oblasti managementu a marketingu.

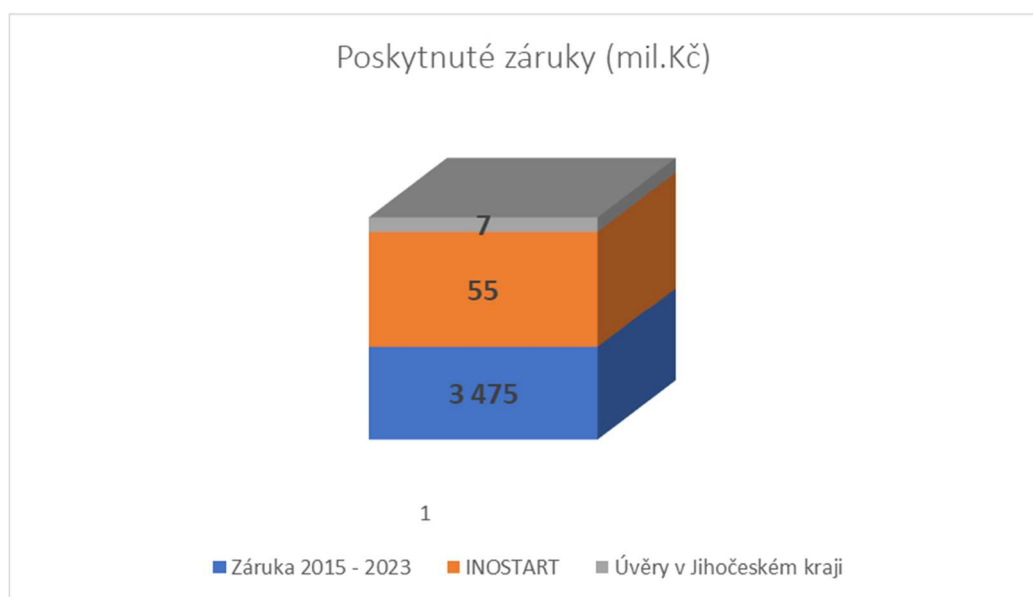
- CzechAccelerator – zaměřen na inovace, začínajícím podnikům umožňuje stáže v zahraničních destinacích jako je Silicon Valley, New York, Londýn a Singapur. Cílem je rychlejší rozvoj inovací a uvedení produktu na mezinárodní trh.
- CzechDemo – poskytuje podporu při účasti na mezinárodních konferencích a veletrzích, kde mají začínající podnikatelé možnost předvést své výrobky a služby.
- CzechMatch – zprostředkovává zahraniční semináře, kde mohou začínající podnikatelé prezentovat své výrobky nebo služby před zahraničními investory a tím získat přístup na zahraniční trhy.[9]

7.6 Českomoravská záruční a rozvojová banka

Ekonomika roku 2016 zaznamenala pokračující růstový trend, který podpořil i zájem malých a středních podnikatelů o záruky od Českomoravské záruční a rozvojové banky.

Hlavní podporou nabízenou pro rok 2016 byl program Záruka 2015 – 2023. Dalším podporujícím programem byl Inostart, což byly poskytnuté záruky za úvěry pro začínající podnikatele na projekty zaměřené na inovace. A v poslední řadě program s úvěry určenými pro Jihočeský kraj.

V roce 2016 bylo malými a středními podnikateli předloženo 2 078 žádostí o podporu a vyhověno bylo 1 848 z nich. V následující tabulce jsou vyčísleny finanční částky podpor poskytnutých v jednotlivých podpůrných programech banky.[10]

Graf 13 - Poskytnuté záruky Českomoravskou záruční a rozvojovou bankou, Zdroj: [9]

7.7 Programy podpor Ministerstva průmyslu a obchodu

Ministerstvo průmyslu a obchodu je institucí, která se podporou MSP zabývá ze všech institucí nejvíce. Níže budou zmíněny programy, které jsou ministerstvem iniciovány.

Operační program Podnikání a inovace

Podnikání a inovace byl průkopníkem ministerstva v poskytování financí ze strukturálních fondů EU. Hlavním zaměřením tohoto programu je podpora konkurenceschopnosti MSP, podpora inovací, podpora vzdělávání a výzkumu a jejich zavádění do výrobních podniků, podpora v zavádění nových technologií. V roce 2016 se podařilo vyčerpat kompletní dotaci určenou pro tento program ve výši 84,4 mld. Kč.[13]

Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost

Tento program byl schválen Evropskou komisí v dubnu 2015, stal se tak klíčovým programem pro podporu MSP pro období 2014 – 2020. Strategie tohoto programu se opírá o čtyři prioritní osy zaměřené na oblasti:

- Rozvoj výzkumu a vývoje pro inovace
- Rozvoj podnikání a konkurenceschopnosti malých a středních podniků
- Nakládání s energiemi, energetická infrastruktura, obnovitelné zdroje,...
- Rozvoj vysokorychlostních přístupových sítí k internetu a informační a komunikační technologie

Na program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost bylo ze strukturálních fondů vyčleněno 4,3 mld. €. [14]

Podpora inovací z národních programů

Jehož cílem je zavádění výsledků z výzkumu a vývoje do praxe. V rámci tohoto programu je pro rok 2017 připravován nový projekt na podporu průmyslového výzkumu s názvem TREND.

Celková částka vyčerpaná na projekty výzkumu a vývoje v roce 2016 činila 156 561 090 Kč.[13]

Státní program EFEKT

Je program zřízený na podporu úspory energií a využitelných zdrojů. Tato problematika je v poslední době velice citlivým tématem a pro Českou republiku plynou z členství v Evropské unii povinnosti plnit určité závazky v rámci této problematiky. Například se dá uvést zvyšování

energetické účinnosti. Hlavními oblastmi podpory v tomto projektu pro rok 2016 byly: Úspory energie, Energetické poradenství, Propagace, Energetický management a jiné specifické projekty.

Celková částka vyčerpaná částka dotací pro rok 2016 činila: 81 545 519 Kč. [13]

Program ENERG

Je dalším z programů úspor energií a dosažení jejich optimální spotřeby. Podpora probíhá formou financování projektů na snížení energetické náročnosti. Tento program je vymezen pro obyvatele hlavního města Prahy. [13]

7.8 Programy podpor Ministerstva zahraničních věcí

Podpora exportérů a projekty ekonomické diplomacie

Na projekty ekonomické diplomacie vyčlenilo Ministerstvo zahraničních věcí v roce 2016 16 mil. Kč a na projektech se účastnilo celkem 1200 společností. Podpora tkví v pomoci podnikatelům při vstupu na zahraniční trhy. [13]

Projekty zahraniční rozvojové spolupráce

MSP mají 2 možnosti jak se zapojit do projektů zahraniční rozvojové spolupráce. Jednou možností je zařadit se do výběrového řízení na dodavatele služeb nebo zboží v rámci dvoustranných projektů v prioritních zemích. Další možností jsou dotace z programu „De minimis“ – například program rozvojového partnerství pro soukromý sektor nebo program studie proveditelnosti.

V roce 2016 se v rámci těchto programů zrealizovalo 84 veřejných zakázek. [13]

Program OECD Eurasia

Hlavním cílem tohoto programu je zvýšení konkurenceschopnosti v zemích východní Evropy a Zakavkazska. Česká republika podpořila tento program v roce 2016 finančním darem v hodnotě 10 000 €. [13]

7.9 Programy podpor Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy

I Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy podporuje svými programy malé a střední podnikatele v České republice. Programy jsou zaměřeny hlavně na podporu výzkumu a vývoje v rámci dvoustranných projektů se státy, které nejsou členy Evropské unie. Mezi tyto programy patří například tyto:

Program EUREKA

Program EUROSTARS a EUROSTARS-2

Program GESHER/MOST

Společná technologická iniciativa ECSEL [13]

7.10 Programy podpor Ministerstva pro místní rozvoj

Ministerstvo pro místní rozvoj zajišťuje MSP podporu hlavně v oblastech cestovního ruchu a podnikání v sociálních službách. V roce 2016 běžely současně dva projekty, a to:

Národní program podpory cestovního ruchu

Projekt je zaměřen na podporu domácího cestovního ruchu, v rámci tohoto programu byl v roce 2016 nastartován program Cestování dostupné všem. Dále bylo úsilí zaměřeno na podporu a udržení zaměstnanosti v této oblasti.

Sociální podnikání

Je spolufinancováno z Integrovaného regionálního operačního fondu. Program je zaměřen na rozvoj sociálního podnikání, do kterého spadá například rekonstrukce a výstavba sociálních podniků.[13]

7.11 Programy podpor Ministerstva zemědělství

Stát podporuje MSP také ve sféře zemědělství. V roce 2016 bylo možné čerpat dotace ze tří základních programů.

- Program rozvoje venkova ČR – spolufinancovaného Integrovaným regionálním operačním fondem, v roce 2016 bylo tomuto programu alokováno cca 96 mld. Kč
- Operační program rybníkářství – spolufinancovaný Integrovaným regionálním operačním fondem
- Podpora konkurenceschopnosti agropotravinářského komplexu – závlahy – do tohoto projektu se zapojilo 32 podnikatelských subjektů, a byly podpořeny částkou 35 564 055 Kč.

Ministerstvo zemědělství dále podporuje MSP v oblasti podpory exportu, pomáhá navazovat vztahy se zahraničními partnery ať už pořádání návštěv u zahraničních partnerů tak podporou českých podnikatelů na zahraničních výstavách a veletrzích.[13]

7.12 Programy podpory Technologické agentury České republiky

Technologická agentura je státní organizací na podporu výzkumu a experimentálních inovací. Agentura poskytuje celkem 10 programů na podporu projektů v oblasti výzkumu. Programy nejsou zaměřeny jen na samotný výzkum, ale i na tvorbu nových výzkumných center. [13]

8 SKUTEČNĚ ČERPANÉ DOTACE V ROCE 2016

Tato kapitola názorně ukazuje, kde strukturální fondy v České republice pomáhaly a jakou částkou, vybráno bylo pouze několik málo případů z oblasti MSP.

8.1 Kozí farma Merboltice

Farma Merboltice, leží v Českém středohoří, pod Strážným vrchem. Její majitelé řešili dlouhou dobu jakým způsobem uchovávat mléko a mléčné výrobky z jejich farmy. Na základě legislativních požadavků lze toto vytvořit pouze nákupem tzv. mléčnice (zařízení na zpracování a uchování mléka). Pro nákup tohoto zařízení použili majitelé možnost dotačního programu v zemědělství a získali dotaci ze strukturálního fondu na nákup mléčnice v hodnotě: 1 100 000,- Kč. [2]

Obrázek 1 - Kozí farma Merboltice

Zdroj:[2]

8.2 Přestavba bývalé hospodářské budovy na minipivovar Rohov

Dotace podpořila i podnikatele z jiné oblasti a to pana Artura Komárka z Rohova. Který vybudoval ze staré hospodářské budovy domácí minipivovar s restaurací. Čímž prospěl i cestovnímu ruchu v této oblasti. Dotace činila: 1 485 717,- Kč. [2]

Obrázek 2 - Minipivovar Rohov

Zdroj: [2]

8.3 Hippostanice Zelčín

Dalším podpořeným projektem vyla malá domácí ZOO v Zelči. Dotace byla poskytnuta z programu rozvoje venkova, a byla použita na výstavbu venkovních staveb zooparku a jízdárnu pro výcvik a jízdu návštěvníků. Dotace činila: 1 118 278,- Kč. [2]

Obrázek 3 - Hippostanice Zelčín

Zdroj: [2]

ZÁVĚR

Bakalářská práce se zabývá tématem malých a středních podniků v České republice. Bylo popsáno, jaký význam mají malé a střední podniky význam pro ČR a také pro její ekonomiku. Malé a střední podniky mají nezastupitelnou roli v ekonomice státu, tvoří největší část podnikatelského prostředí u nás, a jinak tomu není ani v zemích Evropské unie, jelikož průměrná hodnota podílu MSP na všech podnicích pro EU je stejně tak jako v ČR 99,8 %.

Cílem práce je hlavně poskytování podpor a to jak z prostředí Evropské unie, tak z prostředí České republiky. Zajímavým zjištěním bylo, jaké nepřeborné množství dotací je na území ČR možno čerpat, a tím pádem nastala i otázka zda se je v tomto množství schopen zorientovat i malý a střední podnikatel. Přesnou odpověď na tuto otázku se nepodařilo najít, pravda bude asi někde uprostřed. Na jedné straně stojí podnikatelé, kteří proaktivně vyhledávají možnosti podpor pro své podnikání, což jasně ukazují čísla z uvedených statistik. Na straně druhé je zbylá část, která se touto problematikou nejspíše nezabývá, a proto nejsou přidělené částky dotací vždy vyčerpány. V bakalářské práci byly použity i materiály, zveřejněné na internetových stránkách pro strukturální formy, kde je jasně vidět, že na dotaci, či chceme-li podporu, mohou dosáhnout i ti nejmenší podnikatelé (viz. příklad Kozí farmy u Merboltic).

Studium této oblasti české ekonomiky bylo velmi zajímavé a přineslo mnoho nových informací ale hlavně zjištění, že mnoho lidí si stále neuvědomuje důležitost malého a středního podnikání, jako klíčového hráče pro růst české ekonomiky. To je důvod proč by se autorka této práce, chtěla tomuto tématu nadále věnovat i ve své diplomové práci.

POUŽITÁ LITERATURA

Knižní zdroje

- [1] BRIDGE,S., O'NEIL, K., Martin,F. *Understanding enterprise: Entrepreneurship and small business. Third edition.* McMillan, 2009.
- [2] *Kde fondy EU pomáhají: 44 příkladů úspěšných projektů EU v České republice ve fotografiích.* Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2017. ISBN 978-80-7538-154-5.
- [3] MALACH, A. a kol. *Jak podnikat po vstupu do EU.* 1. vyd. Praha: GRADA, 2005. 528 s. ISBN 80-247-090606.
- [4] MANDYSOVÁ, I. *Podpora podnikání v České republice a v Evropské unii.* 2. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2009, 173 s. ISBN 978-807-3952-204.
- [5] Odbor podpory malého a středního podnikání ministerstva průmyslu a obchodu: *Podpora podnikání v České republice,* Praha, Ministerstvo průmyslu a obchodu 2005.
- [6] VEBER, Jaromír a Jitka SRPOVÁ. *Podnikání malé a střední firmy: pro všechny podnikatele a manažery, od podnikatelského záměru k zahájení podnikání, jak úspěšně řídit malou a větší firmu, programy podpory podnikání.* Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-1069-2.
- [7] VLADIMÍR VOJÍK, *Podnikání malých a středních podniků na jednotném trhu EU.* Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009. ISBN 978-80-7357-467-3.
- [8] VODÁČEK, L., VODÁČKOVÁ, O. *Malé a střední podniky: konkurence a aliance v Evropské unii.* 1. vyd. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004, 192 s., ISBN 80-7261-099-6.

Elektronické zdroje

- [9] *CzechInvest* [online]. [cit. 2018-05-04]. Dostupné z: <https://www.czechinvest.org/cz/O-CzechInvestu/O-nas>
- [10] *Českomoravská záruční rozvojová banka* [online]. [cit. 2018-05-04]. Dostupné z: <https://www.cmzrb.cz/>

- [11] *Český statistický úřad: https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace_ekonomickych_cinnosti_cz_nace* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2018 [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace_ekonomickych_cinnosti_cz_nace
- [12] *European commission: SBA Fact Sheets* [online]. 2017 [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/26562>
- [13] *Ministerstvo průmyslu a obchodu: Zpráva o vývoji malého a středního podnikání za rok 2016* [online]. 2018 [cit. 2018-03-28]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/male-a-stredni-podnikani/studie-a-strategicke-dokumenty/>
- [14] *Strukturální fondy: Čerpání fondů* [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-o-cerpani/Cerpani-v-obdobi-2014-2020>
- [15] *Strukturální fondy: ESPON 2020* [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Kohezni-politika-EU/Operacni-programy/ESPON-2020>
- [16] *Strukturální fondy: Integrovaný regionální operační program* [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/Integrovaný-regionální-operacni-program>
- [17] *Strukturální fondy: INTERACT III* [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Kohezni-politika-EU/Operacni-programy/OP-INTERACT-III>
- [18] *Strukturální fondy: Interrag Central Europe* [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Kohezni-politika-EU/Operacni-programy/OP-nadnarodni-spoluprace>
- [19] *Strukturální fondy: Interreg Danube* [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Kohezni-politika-EU/Operacni-programy/OP-nadnarodni-spoluprace-Danube>
- [20] *Strukturální fondy: Interreg EUROPE* [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/OP-INTERREG-EUROPE>

- [21] *Strukturální fondy: Operační program Doprava* [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/OP-Doprava>
- [22] *Strukturální fondy: Operační program podnikání a inovace* [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/OP-Podnikani-a-inovace-pro-konkurenceschopnost>
- [23] *Strukturální fondy: Operační program Rozvoj venkova* [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/Program-rozvoje-venkova>
- [24] *Strukturální fondy: Operační program Rybářství* [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/OP-Rybarstvi-2014-2020>
- [25] *Strukturální fondy: Operační program Technická pomoc* [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/OP-Technicka-pomoc>
- [26] *Strukturální fondy: Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání* [online]. 2018 [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: [http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/OP-Vyzkum,-vyvoj-a-vzdelavani-\(1\)](http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/OP-Vyzkum,-vyvoj-a-vzdelavani-(1))
- [27] *Strukturální fondy: Operační program Zaměstnanost* [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/OP-Zamestnanost>
- [28] *Strukturální fondy: Operační program Životní prostředí* [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/OP-Zivotni-prostredi>
- [29] *Strukturální fondy: OP-Praha* [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/OP-Praha>
- [30] *Strukturální fondy: Strukturální fondy 2014-2020* [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020>

[31] *Strukturální fondy: URBACT III* [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: [http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/Program-UR-BACT-III-\(1\)](http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/Program-UR-BACT-III-(1))

[32] Zákon č. 47/2002 Sb. *Www.zakonyprolidi.cz* [online]. 2016, 01.06.2016 [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-47>.